

૫.૫ સંખ્યામાં જૈન જગતની વસ્તુઓ, તત્વો અને સારાંશ.

એક વસ્તુ વર્ણન

૧. આત્મા
૨. પુદ્ગલ (જડ)

બે વસ્તુ વર્ણન

બે તત્ત્વ :

૧. જીવ તત્ત્વ
૨. અજીવ તત્ત્વ.

બે ધર્મ

૧. સાધુ ધર્મ
૨. શ્રાવક ધર્મ.

બે ગંધ

૧. સુગંધ
૨. દુર્ગંધ

બે ગોત્ર

૧. ઉચ્ચ ગોત્ર.
૨. નીચ ગોત્ર.

બે વેદનીય કર્મ

૧. શાતા વેદનીય કર્મ
૨. અશાતા વેદનીય કર્મ.

બે મોહનીય કર્મ

૧. દર્શન મોહનીય કર્મ
૨. ચારિત્ર મોહનીય કર્મ

બે જીવ

૧. સિદ્ધ
૨. સંસારી

બે પૂજા

૧. અંગ પૂજા
૨. અગ્રપૂજા

૧. દ્રવ્ય પૂજા
૨. ભાવ પૂજા

બે કાળ

૧. ઉત્સર્પિણી
૨. અવસર્પિણી

૧. રાત
૨. દિવસ

૧. સવાર
૨. સાંજ

બે ગતિ

૧. સદ્ગતિ
૨. દુર્ગતિ.

બે આકાશ

૧. લોકાકાશ
૨. અલોકાકાશ.

બે માણસ

૧. ડાહ્યો
૨. મૂર્ખ

૧. સજ્જન
૨. દુર્જન

૧. યોગી
૨. ભોગી

૧. સુખ
૨. દુઃખ

૧. સરાગી
૨. વૈરાગી.

૧. ગદ્ય
૨. પદ્ય

૧. ઈલ્લોક
૨. પરલોક

૧. શુકલપદ્મ	૨. કૃષ્ણપદ્મ
૧. સૂક્ષ્મ	૨. બાદર
૧. પર્યાપ્તા	૨. અપર્યાપ્તા
૧. સુપાત્ર	૨. કુપાત્ર
૧. સંપત્તિ	૨. વિપત્તિ
૧. અમૃત	૨. ઝેર.
૧. રાગ	૨. હ્રેષ.
૧. ધર્મ	૨. કર્મ
૧. નિશ્ચય	૨. વ્યવહાર.
૧. અયોગી	૨. સયોગી
૧. અશરીરી	૨. શરીરી.
૧. આહારી	૨. અણહારી.
૧. પ્રસ	૨. થાવર.
૧. શ્રાવક	૨. શ્રાવિકા.
૧. છદ્મસ્થ	૨. કેવળી.
૧. જડ	૨. ચેતન.
૧. વિરાધના	૨. આરાધના.
૧. જૈન	૨. અજૈન.
૧. એકાંતવાદી	૨. અનેકાંતવાદી

બે પ્રકારે દેવ

૧. અરિહંત	૨. સિદ્ધ.
-----------	-----------

ત્રણ વસ્તુ વર્ણન

ત્રણ સ્વભાવ

૧. સત્વગુણી	૨. રજોગુણી	૩. તમોગુણી.
-------------	------------	-------------

ત્રણ વૈરાગ્ય

૧. દુઃખ ગર્ભિત	૨. મોહ ગર્ભિત	૩. જ્ઞાન ગર્ભિત.
----------------	---------------	------------------

ત્રણ લોક

૧. ઉર્ધ્વ લોક	૨. તીર્થા લોક	૩. અધો લોક.
---------------	---------------	-------------

ત્રણ દંડ

૧. મનદંડ	૨. વચન દંડ	૩. કાય દંડ
----------	------------	------------

ત્રણ શુદ્ધિ

૧. મનશુદ્ધિ	૨. વચન શુદ્ધિ	૩. કાય શુદ્ધિ.
-------------	---------------	----------------

ત્રણ ગુપ્તિ

૧. મન ગુપ્તિ	૨. વચન ગુપ્તિ	૩. કાય ગુપ્તિ.
--------------	---------------	----------------

ત્રણ સમુદ્ર

૧. લવણ સમુદ્ર	૨. કાલોદધિ સમુદ્ર	૩. પુષ્કરાવર્ત સમુદ્ર
---------------	-------------------	-----------------------

ત્રણ આત્મા

૧. બાહ્યાત્મા ૨. અંતરાત્મા ૩. પરમાત્મા.

ત્રણ રત્ન

૧. દર્શન ૨. જ્ઞાન ૩. ચારિત્ર.

ત્રણ શલ્ય

૧. માયા શલ્ય ૨. નિયાણ શલ્ય ૩. મિથ્યાત્વ શલ્ય.

ત્રણ તત્વ

૧. દેવ ૨. ગુરુ ૩. ધર્મ

ત્રણ વેદ

૧. પુરુષવેદ ૨. સ્ત્રીવેદ ૩. નપુંસકવેદ

ત્રણ પૂજા

૧. અંગ પૂજા ૨. અગ્રપૂજા ૩. ભાવપૂજા

ત્રણ મરણ

૧. બાળ મરણ ૨. પંડિત મરણ ૩. કેવલી મરણ.

ત્રણ ઋતુ

૧. શિયાળો ૨. ઉનાળો ૩. ચોમાસું.

ત્રણ દ્રષ્ટિ

૧. મિથ્યાત્વ દ્રષ્ટિ ૨. સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ ૩. મિશ્ર દ્રષ્ટિ.

ત્રણ અજ્ઞાન

૧. મતિજ્ઞાન ૨. શ્રુતજ્ઞાન ૩. વિભંગજ્ઞાન.

ત્રણ સંજ્ઞા

૧. હેતુવાદોપદેશીકી ૨. દીર્ઘ કાલિકી ૩. દ્રષ્ટિવાદોપદેશીકી.

દેવને ત્રણ શરીર

૧. વૈક્રિય શરીર ૨. તૈજસ શરીર ૩. કાર્મણ શરીર.

નરકને ત્રણ શરીર

૧. વૈક્રિય શરીર ૨. તૈજસ શરીર ૩. કાર્મણ શરીર.

દીક્ષાના ત્રણ પ્રકાર

૧. ઉપાય પ્રવજ્યા ૨. અપાય પ્રવજ્યા ૩. સંધ્યાય પ્રવજ્યા.

સ્થિર હોવાં જોઈએ.

૧. સાયળ ૨. કાંડુ ૩. મુઠ્ઠી.

લાંબા હોવા જોઈએ

૧. ભ્રમર ૨. વૃષણ ૩. હાથ.

લાલ હોવા જોઈએ.

૧. આંખના છેડા ૨. હાથ પગનાં તળીયા ૩. નખ.

ઊંડા હોવા જોઈએ.

૧. અવાજ ૨. ચાલ ૩. ડૂંટી.

દબાયેલા હોવા જોઈએ.

૧. પગના તળીયાનો મધ્યભાગ ૨. પગની ત્રણ રેખા ૩. સ્તનની ડીટડી.

સુંવાળા હોવા જોઈએ.

૧. વદન ૨. ચામડી ૩. લોભ.

કોમળ હોવા જોઈએ.

૧. મુખ ૨. નેત્ર ૩. હસ્ત.

વિશાળ હોવા જોઈએ.

૧. છાતી ૨. કપાળ ૩. પીઠ.

ઉત્તમ ફળો

૧. હરડે ૨. ખહેડાં ૩. આમળાં.

ગરમ દ્રવ્યો

૧. સુંઠ ૨. મરી ૩. પીપર.

રોગના કારણ

૧. શારીરિક ૨. માનસિક ૩. બાહ્ય.

ક્ષીરી વૃક્ષ

૧. વડ ૨. પીપળ ૩. ઉમરો.

સુગંધી તેજના

૧. તજ ૨. તમાલપત્ર ૩. એલચી.

મધુર

૧. મધ ૨. ઘી ૩. સાકર.

ચાર વસ્તુ વર્ણન

ચાર ધ્યાન

૧. આર્ત ધ્યાન ૨. રૌદ્ર ધ્યાન ૩. ધર્મ ધ્યાન ૪. શુક્લ ધ્યાન.

ચાર કષાયો

૧. ક્રોધ ૨. માન ૩. માયા ૪. લોભ.

ચાર ચંડાળ

૧. જાતિ ચંડાળ ૨. કર્મ ચંડાળ ૩. ક્રોધ ચંડાળ ૪. નિંદક ચંડાળ.

ચાર શરણ

૧. અરિહંત ૨. સિદ્ધ ૩. સાધુ ૪. ધર્મ

ચાર ધર્મ

૧. દાન ૨. શીલ ૩. તપ ૪. ભાવ

ચાર મહાવિગર્હ

૧. મધ ૨. મદિરા ૩. માંસ ૪. માખણ.

ચાર મંગળ

૧. ભગવાનવીર ૨. ગૌતમપ્રભુ ૩. સ્થુલિભદ્ર ૪. જૈન ધર્મ

ચાર ભાવના

૧. મૈત્રીભાવના ૨. પ્રમોદભાવના ૩. કારુણ્યભાવના ૪. માધ્યસ્થભાવના.

ચાર સંજ્ઞા

૧. આહાર સંજ્ઞા ૨. ભય સંજ્ઞા ૩. મૈથુન સંજ્ઞા ૪. પરિગ્રહ સંજ્ઞા.

ચાર સંઘ

૧. સાધુ ૨. સાધ્વી ૩. શ્રાવક ૪. શ્રાવિકા

ચાર બુદ્ધિ

૧. ઉત્પાતિકી ૨. પારીણામીકી ૩. કાર્મિકી ૪. વૈનયિકી.

ચાર મુલ સૂત્ર

૧. શ્રી આવશ્યક ૨. ઉત્તરાધ્યયન ૩. શ્રી દશવૈકાલિક ૪. શ્રી પિંડનિર્યુક્તિ

ચાર દર્શન

૧. ચક્ષુ દર્શન ૨. અચક્ષુદર્શન ૩. અવધિ દર્શન ૪. કેવળ દર્શન

ચાર ઘાતિ કર્મ

૧. જ્ઞાના વરણીય કર્મ ૨. દર્શના વરણીય કર્મ
૩. મોહનીય કર્મ ૪. અંતરાય કર્મ

પાંચ વસ્તુ દર્શન

સમ્યક્ત્વના ૫ લક્ષણ

૧. શમ - ક્ષાયની શાંતિ ૨. સંવેગ - મોક્ષ સુખની ઈચ્છા
૩. નિર્વેદ - સંસાર ઉપર કંટાળો ૪. અનુકંપા - દયાળુ ભાવ
૫. આસ્તિકતા - શ્રદ્ધા રાખવી.

પાંચ ક્રિયા

૧. વિષ ક્રિયા - આ લોકમાં સુખ મેળવવાની ઈચ્છા
૨. ગરલ ક્રિયા - પરભવના સુખમાટે કરે.
૩. અનનુષ્ઠાન ક્રિયા - ઉપયોગ શૂન્ય થતી ક્રિયા.
૪. તદ્દેતુ ક્રિયા - શુદ્ધના નામે થતી અશુદ્ધ ક્રિયા.
૫. અમૃત ક્રિયા - મોક્ષના માટે થતી ક્રિયા.

દેવના પાંચ પ્રકાર

૧. ભવ્ય, દ્રવ્યદેવ - ભાવી દેવ ૨. નર દેવ - ચક્રવર્તી વિગેરે
૩. ધર્મ દેવ - સાધુ વિગેરે ૪. ભાવ દેવ - દેવતાઓ.
૫. દેવાધિ દેવ - તીર્થંકર

મનુષ્યને પાંચ શરીર

૧. ઔદારિક શરીર ૨. વૈકિય શરીર
૩. આહારક શરીર ૪. તૈજસ શરીર
૫. કાર્મણ શરીર

પાંચ પાત્ર

૧. તીર્થંકર દેવ ૨. સાધુ ભગવંત
૩. વ્રતધારી શ્રાવક ૪. સમકિત દ્રષ્ટિ શ્રાવક
૫. અન્ય વ્યક્તિ

પંચાગી

૧. મૂળ સૂત્ર ૨. નિર્યુક્તિ ૩. ભાષ્ય ૪. ચૂર્ણી
૫. વૃત્તિ

છ વસ્તુ વર્ણન

છ આવશ્યક

૧. સામાયિક ૨. ચઉવીસત્યો(લોગસ્સસૂત્ર) ૩. વાંદણા
૪. પડિક્કમણું ૫. કાઉસ્સગ્ગ ૬. પચ્ચક્ખાણ

છ લેશ્યા

૧. કૃષ્ણ લેશ્યા ૨. નીલ લેશ્યા ૩. કાપોત લેશ્યા
૪. તેજો લેશ્યા ૫. પદ્મલેશ્યા ૬. શુક્લ લેશ્યા

છ વિગઈ

૧. ઘી ૨. દૂધ ૩. દહી.
૪. તેલ ૫. ગોળ ૬. કડા વિગઈ

છ કાય

૧. પૃથ્વીકાય ૨. અપ્કાય ૩. તેઉકાય
૪. વાઉકાય ૫. વનસ્પતિકાય ૬. પ્રસકાય

છ 'રી

૧. એકાહારી ૨. ભૂમિસંથારી ૩. સમકિતધારી
૨. પાદચારી ૫. બ્રહ્મચારી ૬. સચિત્તપરિહારી

છ દ્રવ્ય

૧. ધર્માસ્તિકાય ૨. અધર્માસ્તિકાય ૩. આકાશાસ્તિકાય
૪. પુદ્ગલાસ્તિકાય ૫. જીવાસ્તિકાય ૬. કાળ

છ લિંગ

૧. કૃતવ્રતકર્મા ૨. શીલવાન ૩. ગુણવાન
૪. ઋજુવ્યવહારી ૫. ગુરુશુશ્રૂષા ૬. પ્રવચન કુશળ

છ સંઘયણ

૧. વજ્ર રૂષભનારાય સંઘયણ ૨. રૂષભનારાય સંઘયણ
૩. નારાયસંઘયણ ૪. અર્ધ નારાયસંઘયણ
૫. કિલીકા સંઘયણ ૬. સેવાર્ત સંઘયણ

છ આરામાં સિદ્ધગિરિનું પ્રમાણ

૧. પહેલે આરે ૮૦ યોજન ૨. બીજે આરે ૭૦ યોજન
૩. ત્રીજે આરે ૬૦ યોજન ૪. ચોથે આરે ૫૦ યોજન
૫. પાંચમે આરે ૧૨ યોજન ૬. છઠ્ઠે આરે સાત હાથ

છ અણ્ણ

૧. કાર્તિક ચૌમાસી અણ્ણ ૨. ફાગણ ચૌમાસી અણ્ણ
૩. અષાઠ માસ ચૌમાસી અણ્ણ ૪. ચૈત્ર માસની શાશ્વતિ ઓળી
૫. આસો માસની શાશ્વતિ ઓળી ૬. પર્યુષણા મહાપર્વની અણ્ણ

છ નાશ કરે.

૧. આળસ - સુખનો નાશ કરે. ૨. કુસંપ - લક્ષ્મીનો નાશ કરે.
૩. લડાઈ - જનમાલનો નાશ કરે. ૪. મિતાહાર - રોગનો નાશ કરે.
૫. સફળતા - શત્રુનો નાશ કરે. ૬. તપ - પાપનો નાશ કરે.

મનુષ્યમાંથી આવેલાના લક્ષણ

૧. સૌભાગી હોય,
૨. મીઠા વચન વાળો હોય
૩. દાતાર હોય,
૪. સરળ હોય
૫. ચતુર હોય
૬. ચતુરની સાથે પ્રીતિવાળો હોય.

નરકમાંથી આવેલાનાં લક્ષણો

૧. દુર્ભાગી
૨. કલેશ કરનારો
૩. રોગી
૪. અત્યંત ભયવાળો
૫. અત્યંત આરંભી હોય
૬. ઘણો ક્રોધી હોય.

તીર્થયાત્રીમાંથી આવેલાના લક્ષણ

૧. લોભી
૨. કપટી
૩. જૂઠો
૪. અતિક્ષુધાવાળો
૫. મૂર્ખ હોય
૬. મૂર્ખની જોડે પ્રીતિવાળો હોય

દેવમાંથી આવેલાના લક્ષણો

૧. સત્યવાદી હોય
૨. દ્રઢ ધર્મી હોય
૩. દેવ ગુરુનો ભક્ત હોય
૪. ધનવાન હોય
૫. રૂપવાન હોય
૬. પંડિત હોય

છ સ્થાનો

૧. જીવ છે.
૨. તે નિત્ય છે.
૩. શુભાશુભ કર્મનો કર્તા છે
૪. તે શુભાશુભકર્મનો ભોક્તા છે.
૫. તે સર્વ કર્મનો નાશ કરી મોક્ષ મેળવે છે.
૬. મોક્ષનો ઉપાય સદ્ધર્મ છે.

સાત વસ્તુ વર્ણન

સાત ક્ષેત્ર:

૧. જિનમંદિર
૨. જિન પ્રતિમા
૩. જૈનાગમ
૪. સાધુ
૫. સાધ્વી.
૬. શ્રાવક
૭. શ્રાવિકા.

સાત વ્યસન:

૧. જુગાર
૨. માંસ
૩. દારૂ
૪. પરસ્ત્રી ગમન
૫. વેશ્યા
૬. ચોરી
૭. શિકાર.

સાત નય :

૧. નૈગમ નય,
૨. સંગ્રહ નય,
૩. વ્યવહાર નય,
૪. ઋજુસૂત્ર નય
૫. શબ્દ નય,
૬. સમભિરૂટ નય,
૭. અવંભૂત નય.

સાત નરક :

૧. રત્નપ્રભા
૨. શર્કરાપ્રભા
૩. વાલુકાપ્રભા
૪. પંકપ્રભા
૫. ધુમપ્રભા
૬. તમ:પ્રભા
૭. તમ:તમ: પ્રભા.

સાત પદવીઓ:

૧. આચાર્ય,
૨. ઉપાધ્યાય
૩. સ્થવિર
૪. પ્રવર્તક
૫. ગણી
૬. ગણધર
૭. ગણાવચ્છેદ

સાધુની ભાષા :

૧. થોડું	૨. મીઠું	૩. મધુર	૪. વિચારી
૫. કામ પડે તેટલું	૬. નિરવધ	૭. કપટ રહિત	

સાત પ્રકારે આયુષ્ય વુટે :

૧. રાગથી	૨. ભયથી	૩. શસ્ત્રોથી	૪. મંત્રથી
૫. ઘણા આહારથી	૬. દુઃખથી	૭. પડવાથી	

સાત પાપનું ફળ :

૧. રોગ ફળ,	૨. શોક ફળ	૩. પરિપાક ફળ,	
૪. દુઃખ ફળ	૫. વ્યસન ફળ	૬. વધ ફળ	૭. ખંધન ફળ

સાત વિનય :

૧. જ્ઞાન વિનય	૨. દર્શન વિનય	૩. ચારિત્ર વિનય	
૪. મનયોગ વિનય	૫. વચનયોગ વિનય	૬. કાયયોગ વિનય	
૭. ઉપચાર વિનય			

પૂજા વિષે સાત પવિત્રતા :

૧. શરીર પવિત્ર રાખવું	૨. વસ્ત્રો ચોખ્ખા રાખવાં		
૩. સારા વિચારો રાખવા,	૪. દહેરાસરની જમીન સારી રાખવી		
૫. પૂજાની સામગ્રી શુદ્ધ રાખવી,	૬. વિધિ પ્રમાણે પૂજા કરવી,		
૭. પૂજાની વસ્તુઓ પ્રમાણિકપણાથી ઉપાર્જન કરેલા પૈસાથી લાવવી.			

સાત ચક્ર :

૧. અશોક ચક્ર	૨. સુદર્શન ચક્ર	૩. ચક્ર રત્ન	૪. ધર્મ ચક્ર
૫. કાળ ચક્ર	૬. સંસાર ચક્ર	૭. સિદ્ધચક્ર	

સાત ગરણાં :

૧. પાણી ગળવાનું	૨. ઘી ગળવાનું	૩. તેલ ગળવાનું	
૪. છાશગળવાનું	૫. દૂધ ગળવાનું	૬. ઉકાળેલું પાણી ગળવાનું,	
૭. આટો ચાળવાનું			

આઠ વસ્તુ વર્ણન

આઠ માંગલીક (અષ્ટમંગલ):

૧. સાથીઓ,	૨. શ્રીવત્સ,	૩. કુંભ,	૪. ભદ્રાસન,
૫. નંદાવર્ત,	૬. મિનયુગલ	૭. દર્પણ,	૮. વર્ધમાન

આઠ કર્મ :

૧. જ્ઞાનાવરણીય,	૨. દર્શનાવરણીય,	૩. વેદનીય,	૪. મોહનીય
૫. આયુષ્ય,	૬. નામ	૭. ગોત્ર,	૮. અંતરાય

આઠ પૂજા :

૧. જળ પૂજા,	૨. ચંદન પૂજા,	૩. ફલ પૂજા,	૪. ધૂપ પૂજા,
૫. દીપક પૂજા,	૬. અક્ષત પૂજા,	૭. નૈવેદ્ય પૂજા,	૮. ફળ પૂજા

આઠ મદ : (અભિમાન)

૧. જાતિનો મદ,	૨. કુળનો મદ,	૩. બળનો મદ,	૪. રૂપનો મદ,
૫. તપનો મદ,	૬. ઋદ્ધિનો મદ,	૭. વિદ્યાનો મદ,	૮. લાભનો મદ

આઠ ગુણ :

૧. અનંત જ્ઞાન,	૨. અનંત દર્શન,	૩. અનંત ચારિત્ર,	૪. અનંત વીર્ય,
૫. અવ્યાબાધ સુખ,	૬. અક્ષયસ્થિતિ,	૭. અરૂપિપણું,	૮. અગુંડલદ્યુ

કર્મવર્ગણા :

૧. ઔદારિક,	૨. વૈક્રિય,	૩. આહારક,	૪. તૈજસ,
૫. ભાષા,	૬. શ્વાસોચ્છવાસ,	૭. મન,	૮. કાર્મણ

મોતીની ઉત્પત્તિ :

૧. હાથીના કુંભ સ્થળમાં,	૨. શંખમાં,	૩. માછલીના મુખમાં,
૪. વાંસમાં,	૫. મગરની દાઢમાં,	૬. ચાંદીના મસ્તક ઉપર,
૭. મેઘમાં,	૮. છીપમાં	

આઠ દયા :

૧. દ્રવ્ય દયા,	૨. ભાવ દયા,	૩. સ્વ દયા,	૪. પર દયા,
૫. સ્વરૂપ દયા,	૬. અનુબંધ દયા,	૭. વ્યવહાર દયા,	૮. નિશ્ચય દયા

નવ વસ્તુ વર્ણન

નવ પદ :

૧. અરિહંત,	૨. સિદ્ધિ,	૩. આચાર્ય,
૪. ઉપાધ્યાય,	૫. સાધુ,	૬. દર્શન,
૭. જ્ઞાન,	૮. ચારિત્ર,	૯. તપ

નવ તત્ત્વ :

૧. જીવ,	૨. અજીવ,	૩. પુણ્ય,
૪. પાપ,	૫. આશ્રવ,	૬. સંવર,
૭. બંધ,	૮. નિર્જરા,	૯. મોક્ષ

નવ તીર્થકર પદ પાખ્યા :

૧. સુલસા,	૨. શ્રેણીક,	૩. ઉદાયી,
૪. શંખ,	૫. શતક,	૬. રોહગુપ્ત,
૭. દટાયુ,	૮. પોટીલ,	૯. રેવતી

નવ પ્રકારે પુણ્ય બંધ :

૧. પાત્રને અન્ન આપવાથી,	૨. પાત્રને પાણી આપવાથી,	૩. પાત્રને સ્થાન આપવાથી	૪.
પાત્રને શયન આપવાથી,	૫. પાત્રને વસ્ત્ર આપવાથી,	૬. મનના શુભ સંકલ્પથી,	
૭. વચનના શુભ વ્યાપારથી,	૮. કાયાના શુભ વ્યાપારથી,	૯. દેવ ગુરુને નમસ્કારથી	

મોક્ષના નવ ભેદ :

૧. સત્યદ્ પ્રરૂપણા,	૨. દ્રવ્યભાવ પ્રરૂપણા,	૩. ક્ષેત્ર પ્રરૂપણા,
૪. સ્પર્શના પ્રરૂપણા,	૫. કાળ પ્રરૂપણા,	૬. અંતર પ્રરૂપણા,
૭. ભાગ પ્રરૂપણા,	૮. ભાવ પ્રરૂપણા,	૯. અલ્પબહુત્વ પ્રરૂપણા

દશ વસ્તુ વર્ણન

ચતિ ધર્મ :

૧. ક્ષમા,	૨. માર્દવ,	૩. આર્જવ,	૪. મુક્તિ
૫. તપ,	૬. સંયમ,	૭. સત્ય,	૮. શૌચ,
૯. આર્કિંચન્ય,	૧૦. બ્રહ્મચર્ય		

કલ્પવૃક્ષ :

૧. મદ્તાંગ	૨. ભૃતાંગ,	૩. તુર્યાંગ,	
૪. દીપ શિખાંગ,	૫. જ્યોતિષિકાંગ,	૬. ચિત્રાંગ,	
૭. ચિત્રરસાંગ,	૮. મણ્યંગ,	૯. ગોહાકાર,	૧૦. અનિચત

વેદના :

૧. ભુખ,	૨. તરસ,	૩. ઠંડી,	૪. ગરમી,
૫. તાવ,	૬. ખણજ,	૭. બળતરા,	૮. ભય,
૯. શોક,	૧૦. પરવશતા.		

પ્રાણ :

૧. સ્પશેન્દ્રિય,	૨. રસનેન્દ્રિય,	૩. ધ્રાણેન્દ્રિય	૪. ચક્ષુરિન્દ્રિય,
૫. શ્રોત્રેન્દ્રિય,	૬. મનોબળ,	૭. વચનબળ,	૮. કાયબળ,
૯. શ્વાસોશ્વાસ,	૧૦. આયુષ્ય,		

મહાવીર સ્વામીની ૧૦ સંપદા :

૧. સાધુઓ ૧૪૦૦૦ હતા,	૨. સાધવીઓ ૩૬૦૦૦ હતા.
૩. શ્રાવકો ૧૫૯૦૦૦ હતા,	૪. શ્રાવિકાઓ ૩૧૮૦૦૦ હતી,
૫. વૈક્રિયો ૭૦૦ હતા,	૬. વાદીઓ ૪૦૦ હતા,
૭. અવધિજ્ઞાનીઓ ૧૩૦૦ હતા,	૮. મન: પર્યાવજ્ઞાનીઓ ૫૦૦ હતા.
૯. કેવળજ્ઞાનીઓ ૭૦૦ હતા,	૧૦. ચૌદ પૂર્વીઓ ૩૦૦ હતા.

સ્ત્રી તે જ ભવમાં ન પામે :

૧. તીર્થંકર પદવી,	૨. ચક્રવર્તિપણું,	૩. વાસુદેવપણું,
૪. બળદેવપણું,	૫. સંભિન્નશ્રોતાલબ્ધિ,	૬. ચારણલબ્ધિ,
૭. ગ્રૈવેચક,	૮. ગણધરલબ્ધિ,	૯. પુલાકલબ્ધિ,
૧૦. આઠારક શરીર.		

આશાતના :

૧. દેરાસરમાં તંબોલ ખાવું-પાન ચાવતા દેરાસરમાં જવું,	
૨. દેરાસરમાં પાણી પીવું,	૩. દેરાસરમાં ભોજન કરવું,
૪. દેરાસરમાં જોડાં પહેરવાં,	૫. દેરાસરમાં મૈથુન સેવવું,
૬. દેરાસરમાં સૂઈ જવું,	૭. દેરાસરમાં થુંકવું- બળખો નાખવો,
૮. દહેરાસરમાં પેશાબ કરવો,	૯. દેરાસરમાં ઝાડે જવું,
૧૦. દેરાસરમાં જૂગાર રમવો.	

વૈયાવૃત્ત્ય : (વૈયાવચ્ચ = સેવા)

૧. આચાર્યનું વૈયાવૃત્ત્ય કરવું, ૨. ઉપાધ્યાયની સેવા કરવી તે,
૩. તપસ્વીની સેવા કરવી તે, ૪. જ્ઞાન, દીક્ષા, પર્યાય અને વય વડે મોટાની સેવા,
૫. ગ્લાન - માંદા સાધુની સેવા કરવી,
૬. નવ દીક્ષિત શિષ્યની સેવા કરવી,
૭. એક માંડલમાં ગોચરીના વ્યવહારવાળાની સેવા,
૮. ગણની સેવા કરવી, ૯. કુલની સેવા કરવી (ચંદ્રકુલ)
૧૦. સંઘની સેવા કરવી.

દીક્ષા લેવાના દસ કારણો :

૧. પોતાની ઈચ્છાથી, ૨. રોષ ૩. વૃધ્ધાવસ્થાથી,
૪. જાતિસ્મરણ જ્ઞાનથી, ૫. વૃષ્ણાથી ક્ષીલ પરે,
૬. ગુરુ ઉપદેશથી આદિનાથના ૯૮ પુત્રો પરે ૭. દેવે આયુ ઓછું કહેવાથી,
૮. મોહથી, ૯. રોગથી, ૧૦. કોઈ માને નહિ તેનાથી કંટાળીને

દસ પ્રકારનો ગુરુનો વિનય :

૧. ગુરુનો સત્કાર કરવો, ૨. ગુરુ આવ્યેથી ઊભા થવું,
૩. ગુરુને માન આપવું, ૪. ગુરુને બેસવા માટે આસન આપવું
૫. ગુરુને આસન પાથરી આપવું, ૬. ગુરુવંદન કરવું,
૭. ગુરુની સામે બે હાથ જોડી સેવાની આજ્ઞા માંગવી
૮. ગુરુનો અભિપ્રાય જાણી, તે પ્રમાણે વર્તન કરવું,
૯. ગુરુની સેવા કરવી, ૧૦. ગુરુની પાછળ ચાલવું

અગ્યાર વસ્તુ વર્ણન

૧૧ ગણધર :

૧. ઈન્દ્રભૂતિ, ૨. અગ્નિભૂતિ, ૩. વાયુભૂતિ, ૪. વ્યક્તભૂતિ
૫. સુધર્માસ્વામી ૬. મંડીત, ૭. મૌર્યપુત્ર, ૮. અકંપિત,
૯. અચલભ્રાતા, ૧૦. મેતાર્ય, ૧૧. પ્રભાસ.

ભવાભિનંદી જીવોનાં ૧૧ લક્ષણ :

૧. આહાર અર્થે ધર્મ કરણી કરે ૨. પૂજાવાને અર્થે ધર્મ કરણી કરે,
૩. ઉપધિના અર્થે ધર્મ કરણી કરે, ૪. ઋદ્ધિ ગારવને અર્થે ધર્મ કરણી કરે,
૫. ક્ષુદ્ર - અંગભીર હોય, ૬. લોભને વિષે આસક્ત હોય,
૭. દીન-પુદ્ગલ ભાવના વિયોગ કરીને રાંક, ૮. મત્સરીને દ્રેષવાળો,
૯. ભયવાન્ ૧૦. શઠ, ૧૧. અજ્ઞાની.

અગીયાર વાર્ષિક કર્તવ્ય :

૧. સંઘની પૂજા, ૨. સાધાર્મિક વાત્સલ્ય, ૩. ત્રણ પ્રકારની યાત્રા,
૪. સ્નાત્ર મહોત્સવ, ૫. દેવ દ્રવ્યની વૃદ્ધિ, ૬. મહાપૂજા,
૭. રાત્રીજગો, જાગરણ, ૮. જ્ઞાન પૂજા, ૯. ઉજમણું,
૧૦. જિન શાસનની સેવા, ૧૧. આલોચના

બાર વસ્તુ વર્ણન

અરિહંતના બાર ગુણ :

૧. અશોક વૃક્ષ,	૨. સુરપુષ્પ વૃષ્ટિ	૩. દિવ્યધ્વનિ
૪. ચામર,	૫. આસન,	૬. ભામંડઈ,
૭. દુંદુભિ,	૮. છત્ર,	૯. અપાયાપગમાતિશ્ય,
૧૦. જ્ઞાનાતિશય,	૧૧. પૂજાતિશય,	૧૨. વચનાતિશય.

ચક્રવર્તી :

૧. ભરત,	૨. સગર,	૩. મઘવા,
૪. સનતકુમાર	૫. શાંતિનાથ	૬. કુંથુનાથ,
૭. અરનાથ,	૮. સુભૂમ,	૯. મહાપદ્મ,
૧૦. હરિષેણ,	૧૧. જય,	૧૨. બ્રહ્મદત્ત

ભગવાનના સમવસરણની પર્યાય :

૧. અગ્નિ દિશામાં સાધુ બેસે છે.	૨. અગ્નિ દિશામાં વૈમાનિક દેવી બેસે છે.	૩. અગ્નિ દિશામાં સાધ્વી બેસે છે.
૪. ઈશાન દિશામાં પુરૂષો બેસે છે.	૫. ઈશાન દિશામાં વૈમાનિક દેવી બેસે છે.	૬. ઈશાન દિશામાં સ્ત્રીઓ બેસે છે.
૭. વાયવ્ય દિશામાં ભવનપતિદેવ બેસે છે.	૮. વાયવ્ય દિશામાં જ્યોતિષીદેવી બેસે છે.	૯. વાયવ્ય દિશામાં વ્યંતર દેવી બેસે છે.
૧૦. વાયવ્ય દિશામાં વ્યંતર દેવ બેસે છે.	૧૧. નૈઋત્ય દિશામાં ભવનપતિદેવ બેસે છે.	૧૨. નૈઋત્ય દિશામાં જ્યોતિષીદેવ બેસે છે.
૧૩. નૈઋત્ય દિશામાં વ્યંતર દેવ બેસે છે.	૧૪. નૈઋત્ય દિશામાં જ્યોતિષીદેવ બેસે છે.	૧૫. નૈઋત્ય દિશામાં વ્યંતર દેવ બેસે છે.

તેર વસ્તુ વર્ણન

કાઠીયા : (ધર્મ કરવામાં વિઘ્ન આપતા)

૧. આળસ,	૨. મોહ,	૩. અવિનય,	૪. અભિમાન,	૫. ક્રોધ,
૬. પ્રમાદ,	૭. કૃપણ,	૮. ભય,	૯. શોક,	૧૦. અજ્ઞાન,
૧૧. વિકથા,	૧૨. કૌતુક,	૧૩. વિષય		

સ્થાપનાચાર્યના ૧૩ બોલ :

૧. શુદ્ધ સ્વરૂપના ધારકગુરૂજ્ઞાન મય,	૨. ગુરૂ દર્શન મય,	૩. ગુરૂ ચારિત્ર મય,
૪. ગુરૂ શુદ્ધ શ્રદ્ધા મય,	૫. શુદ્ધ પ્રરૂપણા મય,	૬. શુદ્ધ સ્પર્શનામય,
૭. શુદ્ધ પંચાચાર પાળે-પાળાવે અનુમોદે,	૧૧. ગુરૂ મન ગુપ્તિ,	૧૨. ગુરૂ વચન ગુપ્તિ,
૧૩. ગુરૂ કાય ગુપ્તિએ ગુપ્તા.		

ચૌદ વસ્તુ વર્ણન

ચૌદ નિયમ

૧. સચિત,	૨. દ્રવ્ય,	૩. વિગર્હ,	૪. વાણહ,	૫. તંબોલ,
૬. વસ્ત્ર,	૭. કુસુમ,	૮. વાહણ,	૯. શયન,	૧૦. વિલેપન,
૧૧. બ્રહ્મચર્ય,	૧૨. દિશી,	૧૩. સ્નાન,	૧૪. ભત્તેસુ	

જીવના ૧૪ ભેદ

૧. સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય પર્યાપ્તા,
૨. સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય અપર્યાપ્તા,
૩. બાદર એકેન્દ્રિય પર્યાપ્તા,
૪. બાદર એકેન્દ્રિય અપર્યાપ્તા,
૫. બેઈન્દ્રિય પર્યાપ્તા,
૬. બેઈન્દ્રિય અપર્યાપ્તા,
૭. તેઈન્દ્રિય પર્યાપ્તા,
૮. તેઈન્દ્રિય અપર્યાપ્તા,
૯. ચઉરિન્દ્રિય પર્યાપ્તા,
૧૦. ચઉરિન્દ્રિય અપર્યાપ્તા,
૧૧. સંજ્ઞી પંચેન્દ્રિય પર્યાપ્તા,
૧૨. સંજ્ઞી પંચેન્દ્રિય અપર્યાપ્તા,
૧૩. અસંજ્ઞી પંચેન્દ્રિય પર્યાપ્તા,
૧૪. અસંજ્ઞી પંચેન્દ્રિય અપર્યાપ્તા

પંદર વસ્તુ વર્ણન

૧૫ પરમાધામિ (નરકમાં જે જીવોને વેદના આપે છે તેના નામો)

૧. અંબ,
૨. અંબરિષ,
૩. શ્યામ,
૪. સખલ,
૫. રૂદ્ર,
૬. ઉપરુદ્ર
૭. કાળ,
૮. મહાકાળ,
૯. અસિપત્ર,
૧૦. વન,
૧૧. કુંભી
૧૨. વાલુકા
૧૩. વૈતરાણી
૧૪. ખરસ્વર,
૧૫. મહાઘોષ.

સિદ્ધના ૧૫ ભેદ :

૧. જિન સિદ્ધ
૨. અજિન સિદ્ધ
૩. તીર્થ સિદ્ધ
૪. અતીર્થ સિદ્ધ
૫. ગૃહલિંગો સિદ્ધ
૬. અન્યલિંગો સિદ્ધ
૭. સ્વલિંગો સિદ્ધ
૮. સ્ત્રી લિંગો સિદ્ધ
૯. પુરુષલિંગો સિદ્ધ
૧૦. નપુંસકલિંગો
૧૧. પ્રત્યેક બુદ્ધ સિદ્ધ
૧૨. સ્વયં બુદ્ધ

સોળ વસ્તુ વર્ણન

સોળ વિદ્યાદેવીઓ :

૧. રોહિણી,
૨. પ્રજાપ્તિ,
૩. વજ્રશૃંખલા,
૪. વજ્રકુંડી,
૫. ચક્રેશ્વરી,
૬. નરદતા,
૭. કાળી,
૮. મહાકાળી,
૯. ગૌરી,
૧૦. ગંધારી,
૧૧. મહાજ્વાલા,
૧૨. માનવી,
૧૩. વૈરોટ્યા,
૧૪. અચ્છુપ્તા,
૧૫. માનસી,
૧૬. મહામાનસી,

દીક્ષા લેવાને ખરા અધિકારીના ૧૬ ગુણ

૧. આર્ય દેશમાં ઉત્પન્ન થયલો તેવો.
૨. ઉચ્ચ જાતિ અને કુળવાળો.
૩. ઘણા ભાગે કર્મરૂપે મળ ક્ષય પામ્યા હોય તેવો.
૪. નિર્મળ બુદ્ધિવાળો.
૫. સર્વ પ્રકારે સંસારની અસારતા જાણનાર.
૬. સંસાર ઉપર વૈરાગ્યભાવ ધરનાર.
૭. અલ્પ કષાયવાળો (ક્રોધ, માન, માયા, લોભ વિનાનો)
૮. અલ્પ હાથ્ય ષટક (નો કષાય) વાળો.
૯. સદાય કરેલા ગુણને જાણનારો.

૧૦. વિનયવંત (વિનયના પ્રકારનો જાણકાર).
૧૧. પહેલાથી જ રાજા પ્રધાન અને ગામ લોકોથી માન પામેલો
૧૨. કોઈનો પણ દ્રોહ હાનિ ન કરનારો.
૧૩. કલ્યાણ કારી અંગવાલો (વિના ખોડવાળો દેખાવડો).
૧૪. શ્રદ્ધાવંત જૈન ધર્મમાં પ્રીતિવાળો
૧૫. સ્થિર ચિત્તવાળો (પ્રતિજ્ઞાપાલક).
૧૬. દીક્ષા લેવાને ગુરુ સમીપે આવેલો.

કાઉસગ્ગનાં ૧૬ આગાર :

૧. ઉંચો શ્વાસ લેવો, ૨. નીચો શ્વાસ લેવો, ૩. ખાંસી આવવી,
 ૪. છીંક આવવી, ૫. ખગાસુ ખાવું, ૬. ઓડકાર ખાવો
 ૭. અધોવાત થવો, ૮. ચકરી આવવી, ૯. વમન થવું,
 ૧૦. સુક્ષ્મ અંગ સંચાર, ૧૧. સુક્ષ્મ મલ સંચાર, ૧૨. આંખ ફરકવી,
 ૧૩. અંગ ઢાંકવું અગ્નિ વિગોરેથી, ૧૪. પંચેન્દ્રિયના વધથી,
 ૧૫. રાજા ચોરના ભયથી ૧૬. સર્પ વિંછીના ઉપદ્રવથી બીજે જવું પડે વિગોરે
- આટલુ થાય ત્યાં સુધી કાઉસગ્ગ ભંગ ન ગણાય.

સત્તર વસ્તુ વર્ણન

ભાવ શ્રાવકનાં ૧૭ લક્ષણો

૧. સ્ત્રી ત્યાગ પરિણામ, ૨. ઈન્દ્રિય નિરોધક,
૩. અર્થને અસાર જાણે, ૪. સંસારને વિટંબન માને,
૫. વિષયોને કિંપાક ફળ માને ૬. આરંભ તીવ્ર ન કરે,
૭. ઘર વાસને જેલ સમાન માને, ૮. દર્શન શુદ્ધિ કરે,
૯. ગાડયારી પ્રવાહમાં તણાય નહિ, ૧૦. આગમઅનુસારી પ્રવૃત્તિ,
૧૧. યથાશક્તિદાનાદિ પ્રવૃત્તિ, ૧૨. વીહીત. ધર્મમાં શરમાય નહિ,
૧૩. અરક્ત દ્રષ્ટિ, ૧૪. મધ્યસ્થ,
૧૫. સર્વપદાર્થોને ક્ષણિક વિચારે, ૧૬. પરાર્થકામોપભોગી,
૧૭. વેશ્યાવત્ ઘરવાસ પાળનાર.

૧૭ શાસ્ત્રો

૧. બુદ્ધિ ૨. છંદ, ૩. અલંકાર, ૪. કાવ્ય,
૫. નાટક, ૬. વાદ, ૭. વિદ્યા, ૮. વાસ્તુ,
૯. વિજ્ઞાન, ૧૦. કળા, ૧૧. કૃત, ૧૨. કલ્પ,
૧૩. શિક્ષા, ૧૪. લક્ષણ, ૧૫. પુરાણ, ૧૬. મંત્ર,
૧૭. સિદ્ધાંત

અટાર વસ્તુ વર્ણન

૧૮ દોષ રહિત : જિન હોય છે તે ૧૮ દોષોના નામ

૧. દાનાંતરાય,	૨. લાભાન્તરાય,	૩. ભોગાન્તરાય,
૪. ઉપભોગાન્તરાય,	૫. વીર્યાન્તરાય,	૬. હાસ્ય,
૭. રતિ,	૮. અરતિ,	૯. ભય,
૧૦. શોક,	૧૧. જુગુપ્સા,	૧૨. કામ,
૧૩. મિથ્યાત્વ,	૧૪. અજ્ઞાન,	૧૫. નિદ્રા,
૧૬. અવિરતિ,	૧૭. રાગ,	૧૮. દ્વેષ

મોક્ષના ૧૮ નામ:

૧. મહાનંદ,	૨. અમૃતપદ,	૩. સિદ્ધિ,	૪. કેવલ્ય.
૫. અપુનર્ભવ,	૬. શિવ,	૭. નિઃશ્રેયસ,	૮. શ્રેયસ,
૯. નિર્વાણ,	૧૦. બ્રહ્મ,	૧૧. નિવૃત્તિ,	૧૨. મહોદય,
૧૩. સર્વ,	૧૪. નિર્યાણ,	૧૫. અક્ષર,	૧૬. મુક્તિ
૧૭. મોક્ષ,	૧૮. અપવર્ગ		

વીસ વસ્તુ વર્ણન

વીસ વિદમાન	લંછન	માતા	પિતા
૧. સીમંધર	વૃષભ	સત્યકી	શ્રેયાંસ
૨. યુગમંધર	હસ્તિ	સુતારા	સુદ્રટ
૩. બાહુ	હરણ	વિજયા	સુગ્રીવ
૪. સુબાહુ	વાંદરો	ભુનંદા	નિસટ
૫. સુખત	સૂર્ય	દેવસેના	દેવસેન
૬. સ્વયંપ્રભ	ચંદ્ર	સુમંગલા	મિત્રભુવન
૭. બ્રહ્મભાનન	સિંહ	વીરસેના	કીર્તિરાજા
૮. અનંતવીર્ય	હાથી	મંગલા	મેઘરાજા
૯. સુરપ્રભ	ચંદ્ર	વિજયાવતી	વિજયસેન
૧૦. શ્રી વિશાલ	સૂર્ય	ભદ્રા	શ્રીનાગ
૧૧. વજ્રધર	શંખ	સરસ્વતી	પદ્મરથ
૧૨. ચંદ્રાનન	વૃષભ	પદ્માવતી	વાલ્મીક
૧૩. ચંદ્રબાહુ	પદ્મ	રેણુકા	દેવાનંદ
૧૪. ભુજંગ	કમળ	મહિમા	મહાબલ
૧૫. ઈશ્વર	ચંદ્ર	યશોજ્વલા	ગજસેન
૧૬. નેમિપ્રભ	સૂર્ય	સેના	વીરરાજ
૧૭. વીરસેન	વૃષભ	ભાનુમતિ	ભુમિપાલ
૧૮. મહાભદ્ર	હસ્તિ	ઉમાદેવી	દેવરાજ
૧૯. દેવયશા (ચંદ્રયશ)	ચંદ્ર	ગંગા	સર્વભૂતિ
૨૦. અજિતવીર્ય	સ્વસ્તિક	કાન્તિદેવી	રાજપાલ

વીશ વિહરમાન	ધર્મપત્ની	નગરી	વિજયનામ
૧. સીમંધર	રૂક્મિણી	પુંડરિગીણી	પુષ્કલાવતી
૨. યુગમંધર	પ્રિયમંગલા	વિજયા	વપ્રા
૩. બાહુ	મોહીની	સુસીમા	વચ્છા
૪. સુબાહુ	કિંપુરિષા	વિતસોકા	નલીનાવતી
૫. સુખત	જયસેના	પુંડરિગીરી	પુષ્કલાવતી
૬. સ્વયંપ્રભ	પ્રિયસેના	વિજયા	વપ્રા
૭. ઋષભાનન	જયાવતી	સુસીમા	વચ્છા
૮. અનંતવીર્ય	વિજયાવતી	વિતશોકા	નલીનાવતી
૯. સુરપ્રભ	નંદીસેના	પુંડરીગીણી	પુષ્કલાવતી
૧૦. શ્રી વિશાલ	વિમલા	વિજયા	વપ્રા
૧૧. વજ્રધર	વિજયાવતી	સુસીમા	વચ્છા
૧૨. ચંદ્રાનન	લીલાવતી	વિતસોકા	નલીનાવતી
૧૩. ચંદ્રબાહુ	સુગંધા	પુંડરીગીણી	પુષ્કલાવતી
૧૪. ભુજંગ	ગંધસેના	વિજયા	વપ્રા
૧૫. ઈશ્વર	ભદ્રાવતી	સુસીમા	વચ્છા
૧૬. નેમિપ્રભ	મોહિની	વિતશોકા	નલીનાવતી
૧૭. વીરસેન	રાજસેના	પુંડરીગીણી	પુષ્કલાવતી
૧૮. મહાભદ્ર	સૂર્યકાંતા	વિજયા	વપ્રા
૧૯. દેવયશા (ચંદ્રયશ)	પદ્માવતી	સુસીમા	વચ્છા
૨૦. અજિતવીર્ય	રત્નાવતી	વિતશોકા	નલીનાવતી

આ વીશ વિહરમાન જિનનાં સ્વપન શ્રાવણ વદ ૧મનું, અને જન્મ વૈશાખ વદ દસમનો થયો, શરીર પ્રમાણ ૫૦૦ ધનુષ્ય છે. તેમનો વર્ણ કંચન છે. તેમનું આયુષ્ય ૮૪ લાખ પૂર્વનું છે. તેમણે ૮૩ લાખ પૂર્વ રાજ્ય પાળ્યું. દીક્ષા ફાગણ સુદ ત્રીજના દિવસે લીધી. દીક્ષા પર્યાય એક લાખ પૂર્વ છે. દીક્ષા વૃક્ષ અશોક હતું. છદ્મસ્થકાળ ૧ હજાર વર્ષ સુધી કેવળજ્ઞાન ચૈત્ર સુદ તેરસનું કેવળી પર્યાય દસ લાખ વર્ષ ગણધર ૮૪ સાધુ ૧૦૦ કોડ છે. સાધવી ૧૦૦ કોડ છે. શ્રાવક ૯૦૦ કોડ છે. શ્રાવિકા ૯૦૦ કોડ છે. આ રીતે વીશ વિહરમાન જિનનું ટુંક ચરિત્ર છે.

સિમંધરસ્વામી અહિંથી ૩૩૧૫૭ યોજન ને ૧૭ કળા દૂર છે

૨૦ - જિન ક્યાં છે ?

પહેલા, પાંચમાં, નવમાં, ૧૩માં, સત્તરમા આઠમી વિજયમાં છે.

બીજા, છઠ્ઠા, દસમાં, ચૌદમાં, અઠારમાં, પચ્ચીસમી વિજયમાં છે.

ત્રીજા, સાતમા, અગીયારમાં, પંદરમાં, ૧૯માં નવમી વિજયમાં છે.

ચોથા, આઠ, બાર, સોળ અને વીસમાં ચોવીસમી વિજયમાં છે.

વીસ્થાનકના નામ	નવકાર વાળી	કાઉસગ્ગ લોગસ્સ	સ્વસ્તિક ફળ	પ્રદક્ષિણા	ખમાસમણા
૧ નમો અરિહંતાણં	૨૦	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪
૨ નમો સિદ્ધાણં	૨૦	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫
૩ નમો પરવણસ્સ	૨૦	૭	૭	૭	૭
૪ નમો આયરિયાણં	૨૦	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬
૫ નમો થેરાણં	૨૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૬ નમો ઉજ્જાયાણં	૨૦	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫
૭ નમો લોએ સવ્વાસાહૂણં	૨૦	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭
૮ નમો નાણસ્સ	૨૦	૫	૫	૫	૫
૯ નમો દંસણસ્સ	૨૦	૬૭	૬૭	૬૭	૬૭
૧૦ નમો વિનયસંપન્ન	૨૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૧૧ નમો ચારિતસ્સ	૨૦	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭
૧૨ નમો ખંભવય ધારિણમ્	૨૦	૯	૯	૯	૯
૧૩ નમો કિરિયાણં	૨૦	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫
૧૪ નમો તવસ્સીણં	૨૦	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨
૧૫ નમો ગોયમસ્સ	૨૦	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮
૧૬ નમો જુણાણં	૨૦	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪
૧૭ નમો ચરણસ્સ	૨૦	૭૦	૭૦	૭૦	૭૦
૧૮ નમો અમિનવનાણસ્સ	૨૦	૫૧	૫૧	૫૧	૫૧
૧૯ નમો સુયનાણસ્સ	૨૦	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫
૨૦ નમો તિથ્થસ્સ	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦

એકવીસ વસ્તુ વર્ણન

સાધુએ તજવાના ૨૧ મોટા દોષ :

૧. મૈથુન,
૩. આધાકર્મી,
૫. રાજપિંડ,
૭. ખેતાલીશ દોષી આહાર,
૯. એક માસમાં ત્રણ નદી ઉતરે,
૧૧. શય્યાતરનો આહાર લે,
૧૩. જાણી બુઝી મૃષાવાદ સેવે,
૧૫. સચિત ઉપર બેસે,
૧૭. ઇંચળો જાળા સહિત પાટપાટલા વાપરે,
૧૯. એક વર્ષમાં દસ નદી ઉતરે,
૨૧. સચિત વસ્તુથી હાથપગ ખરડાયેલા હાથથી આહાર લે.
૨. રાત્રિભોજન,
૪. શૈયાતર આહાર વાપરે,
૬. હસ્તકર્મ,
૮. વારંવાર પચ્ચક્ખાણ ભાગે,
૧૦. એક માસમાં ત્રણ માયાસ્થાન કરે,
૧૨. જાણી બુઝી પ્રાણાતિપાત કરે,
૧૪. જાણી બુઝી અદતાદાન લે,
૧૬. કાચી માટી ઉપર બેસી હાલે ચાલે,
૧૮. મૂળકંદ સ્કંધ શાખા વગેરે વાપરે,
૨૦. એક વર્ષમાં દસ દસ માયા સ્થાન સેવે.

શત્રુંજયગિરિના ૨૧ નામ :

૧. વિમળગિરિ,	૨. મુક્તિનિલયગિરિ,	૩. શત્રુંજયગિરિ,	૪. સિદ્ધક્ષેત્ર,
૫. પુંડરિક ગિરિ,	૬. સિદ્ધશિખર,	૭. સિદ્ધગિરિ,	૮. સિદ્ધરાજ,
૯. બાહુબલગિરિ,	૧૦. મરૂદેવગિરિ,	૧૧. ભગીરથ,	૧૨. સહસ્રપત્ર,
૧૩. સતપત્ર,	૧૪. અષ્ટોતરશતક,	૧૫. નાગાધિરાજ,	૧૬. સહસ્રપ્થ,
૧૭. ટંકગિરિ,	૧૮. કોડીનિવાસ,	૧૯. લોહિત્યગિરિ,	૨૦. તાલધ્વજગિરિ,
૨૧. કદંબગિરિ			

શ્રાવકના ૨૧ ગુણ

૧. અદ્ભુદ્ર,	૨. રૂપવાન,	૩. શાંતપ્રકૃતિવાલો,	૪. લોકપ્રિય,
૫. અકૂર,	૬. પાપભીરૂ,	૭. અશઠ,	૮. દાક્ષિણ્યવાન્,
૯. લજ્જાળુ,	૧૦. દયાળુ,	૧૧. મધ્યસ્થ,	૧૨. ગુણરાગી,
૧૩. સત્કથાપ્થ,	૧૪. સુપક્ષયુક્ત,	૧૫. દીર્ઘદર્શી,	૧૬. વિશેષજ્ઞ,
૧૭. વૃદ્ધાનુગામી,	૧૮. વિનયી,	૧૯. કૃતજ્ઞ,	૨૦. પરહિતાર્થકારી,
૨૧. લપ્ધ લક્ષ્ય			

બાવીસ વસ્તુ વર્ણન

બાવીસ અમૂલ્ય મહાપુણ્ય મળે :

૧. સુગામ,	૨. સુઠામ,	૩. સુવેશ,	૪. સુદેશ,
૫. સુજાત,	૬. સુભાત,	૭. સુતાત,	૮. સુમાત,
૯. સુવાત,	૧૦. સુપ્યાત,	૧૧. સુકળ,	૧૨. સુસ્રી,
૧૩. સુપુત્ર,	૧૪. સુક્ષેત્ર,	૧૫. સુગાત્ર,	૧૬. સુદાન,
૧૭. સુમાન,	૧૮. સુરૂપ,	૧૯. સુવિધા,	૨૦. સુબળ,
૨૧. સુદેવગુરૂ,	૨૨. સુધર્મ		

બાવીસ અભક્ષ્ય

૧. મધ,	૨. મદિરા,	૩. માંસ,	૪. માખણ,
૫. ઉંબળાનું ફળ,	૬. વડના ટેટા,	૭. કોઠીબડા,	૮. પીપળાની પીપળી
૯. પીપળાના ટેટા,	૧૦. બરફ,	૧૧. અફિણ,	૧૨. કરા,
૧૩. કારીમાટી,	૧૪. રાત્રીભોજન,	૧૫. બહુબીજ,	૧૬. બોળઅથાણા,
૧૭. દ્વિદળ,	૧૮. રીંગણાં,	૧૯. અજાણ્યાફળ,	૨૦. તુચ્છફળ,
૨૧. ચલિતરસ,	૨૨. અનંતકાય		

બાવીસ સાથે વાદ કરવો નહિ.

૧. ધનવાન સાથે વાદ કરવો નહિ.	૨. બળવાન સાથે વાદ કરવો નહિ.
૩. કુટુંબી સાથે વાદ કરવો નહિ.	૪. તપસી સાથે વાદ કરવો નહિ.
૫. નીચ સાથે વાદ કરવો નહિ.	૬. અભિમાની સાથે વાદ કરવો નહિ.
૭. ગુરૂ સાથે વાદ કરવો નહિ.	૮. સ્થવિર (વડિલ) સાથે વાદ કરવો નહિ.
૯. ચોર સાથે વાદ કરવો નહિ.	૧૦. જુગારી સાથે વાદ કરવો નહિ.
૧૧. રોગી સાથે વાદ કરવો નહિ.	૧૨. ક્રોધી સાથે વાદ કરવો નહિ.
૧૩. જૂઠાની સાથે વાદ કરવો નહિ.	૧૪. કુસંગી સાથે વાદ કરવો નહિ.
૧૫. શીત લેશ્યાવાળા સાથે વાદ કરવો નહિ.	૧૬. તેજો લેશ્યાવાળા સાથે વાદ કરવો નહિ.

૧૭. રાજાની સાથે વાદ કરવો નહિ.
૧૮. જ્ઞાની સાથે વાદ કરવો નહિ.
૨૧. નારી સાથે વાદ કરવો નહિ.

- ૧૮ દાનેશ્વરીની સાથે વાદ કરવો નહિ
૨૦.વેશ્યા સંગી સાથે વાદ કરવો નહિ.
૨૨.બાળક સાથે વાદ કરવો નહિ.

તેવીસ વસ્તુ વર્ણન

ક્ષીઘ મોક્ષે જવાના ૨૩ ઉપાય :

૧. તીવ્ર તપથી,	૨. મોક્ષની ઈચ્છાથી,
૨. શુદ્ધમને સિદ્ધાંત સાંભળવાથી,	૪. શુદ્ધ મને નવીન જ્ઞાન ભણવાથી,
૩. પાંચે ઈન્દ્રિયોના વિષયના ત્યાગથી,	૬. છ કાય જીવોની દયા પાળવાથી,
૭. ભણેલા જ્ઞાનને વારંવાર સંભારવાથી,	૮. દેવ તથા સાધુ સાધ્વીની પૂજા સેવાથી,
૯. ત્રણ યોગે નવ કોટી શુદ્ધ પચ્ચક્ષ્ણાણથી,	૧૦. ધર્મધ્યાન શ્રદ્ધાથી,
૧૧. કષાયોના ત્યાગથી,	૧૨. ક્ષમા ધારણથી,
૧૩. દૂષણો લાગ્યાનું પ્રાયશ્ચિત લેવાથી,	૧૪. લીધેલા વ્રતોને શુદ્ધ રીતે પાલનથી,
૧૫. શુદ્ધ શિયળ પાળવાથી,	૧૬. પાપ રહિત વચનથી,
૧૭. ૧ માસમાં કાયમ ૫-૭ પૌષ્ઠથી,	૧૮. બે ટંક પ્રતિક્રમણથી તથા નિત્ય સામાયિકથી,
૧૯. પાછલી રાત્રીએ ધર્મ જાગરણથી,	૨૦. સંચમ લઈ છેવટ સુધી પાળવાથી,
૨૧. છેવટ સંથારે અણસણ કરવાથી,	૨૨. ધર્મ ધ્યાન શુક્લ ધ્યાનથી,
૨૩. પાંચે તીર્થોની મન, વચન, કાયાથી સેવા ભક્તિ પૂજાથી શીઘ્ર મોક્ષે જઈ શકાય છે.	

પચ્ચીસ વસ્તુ વર્ણન

૨૫ ક્રિયા (જીવને અશુભ કર્મબંધ કરાવનારી ક્રિયા)

૧. કાયિકી,	૨. અધિકરણકી,	૩. પ્રાદેષિકી ક્રિયા
૪. પારિતાપનિકી,	૫. પ્રાણાતિપાતિકી,	૬. આરંભિકી,
૭. પરિગ્રહિકી,	૮. માયાપ્રત્યયિકી,	૯. મિથ્યાદર્શનપ્રત્યયિકી,
૧૦. અપ્રત્યાખ્યાનિકી,	૧૧. દ્રષ્ટિકી,	૧૨. સ્પૃષ્ટિકી,
૧૩. પ્રાપિત્યકી,	૧૪. સામંતોપનિપાતિકી,	૧૫. નૈશક્ષકી,
૧૬. સ્વહસ્તિકી,	૧૭. આજ્ઞાપનિકી,	૧૮. વિદારણિકી,
૧૯. અનાભોગિકી,	૨૦. અનવકાંક્ષાપ્રત્યયિકી,	૨૧. પ્રયોગિકી,
૨૨. સમુદાનિકી,	૨૩. પ્રૈમિકી,	૨૪. દ્વેષિકી
૨૫. ઈરિયાપથિકી		

૫ મહાવ્રતની પચ્ચીસ શુભ ભાવનાઓ.

૧. ઈર્થાસમિતિ - જયણા સહિત ચાલવું.
૨. મનગુપ્તિ - મનમાં માઠા વિચાર આવવા ન દેવા.
૩. વચનગુપ્તિ - પાપવાળું વચન નહિ બોલવું.
૪. વસ્ત્રપાત્ર વિગેરે ઉપરકરણો લેતાં મુક્તાં જયણાથી વર્તવું.
૫. આહાર પાણી જોઈ તપાસી જયણા સહિત વાપરવાં.
૬. વચન વિચારી વિચારીને બોલવું.
૭. ક્રોધ ન કરવો, સમતા રાખવી.
૮. લોભ ન કરવો, ઉદાર બનવું.
૯. ભયભીત ના થવું, અભય બનવું.
૧૦. હાસ્ય ન કરવું, મૌન રાખવું.
૧૧. રહેવા માટે વિચારીને પરિમિત અવગ્રહ માંગવો.
૧૨. ગુર્વાદિક વડીલની રજા લઈ પછી આહાર પાણી વાપરવું.
૧૩. કાળ માનની અવધિ બાંધી અવગ્રહ માંગવો.
૧૪. અવગ્રહ ભાંગતા વારંવાર હદ બાંધવા લક્ષ રાખવું.
૧૫. પોતાના સાધર્મિક સાધુ પાસે પણ પરિમિતિ અવગ્રહ માંગવો.
૧૬. વારંવાર સ્ત્રી કથા કર્યા કરવી નહિ.
૧૭. સ્ત્રીના અંગોપાંગ ધારીને જોવા નહિ.
૧૮. પૂર્વે કરેલી કામ ક્રિયા યાદ રાખવી નહિ.
૧૯. સ્નિગ્ધ રસવાળું પ્રમાણ રહિત ભોજન કરવું નહિ.
૨૦. નિર્દોષ સ્થાન આસન, સ્ત્રી, પશુ પંડગ રહિત સેવા.
૨૧. ભલો કે ભુંડો શબ્દ,
૨૨. ભલો કે ભુંડો રૂપ,
૨૩. ભલો કે ભુંડો રસ,
૨૪. ભલો કે ભુંડો ગંધ,
૨૫. સ્પર્શ પામી તેમાં આસક્ત રક્ત મોહીત ન થવું.

છવ્વીસ વસ્તુ વર્ણન

૨૬ ધનવાન થવાના યોગો :

૧. પહેલોનો સ્વામી પહેલે હોય તો ધનવાન થાય.
૨. પહેલાનો સ્વામી બીજે હોય તો ધનવાન થાય.
૩. પહેલાનો સ્વામી નવમે હોય તો ધનવાન થાય.
૪. પહેલાનો સ્વામી દસમે હોય તો ધનવાન થાય.
૫. પહેલાનો સ્વામી ૧૧મે હોય તો ધનવાન થાય.
૬. બીજાનો સ્વામી ૧લે હોય તો ધનવાન થાય.
૭. બીજાનો સ્વામી ૨જે હોય તો ધનવાન થાય.
૮. બીજાનો સ્વામી ૯મે હોય તો ધનવાન થાય.
૯. બીજાનો સ્વામી ૧૦મે હોય તો ધનવાન થાય.
૧૦. બીજાનો સ્વામી ૧૧મે હોય તો ધનવાન થાય.
૧૧. નવમાનો સ્વામી ૧લે હોય તો ધનવાન થાય.
૧૨. નવમાનો સ્વામી ૨જે હોય તો ધનવાન થાય.

૧૩. નવમાનો સ્વામી ૯મે હોય તો ધનવાન થાય.
૧૪. નવમાનો સ્વામી ૧૦મે હોય તો ધનવાન થાય.
૧૫. નવમાનો સ્વામી ૧૧મે હોય તો ધનવાન થાય.
૧૬. દસમાનો સ્વામી ૧લે હોય તો ધનવાન થાય.
૧૭. દસમાનો સ્વામી ૨જે હોય તો ધનવાન થાય.
૧૮. દસમાનો સ્વામી ૯મે હોય તો ધનવાન થાય.
૧૯. દસમાનો સ્વામી ૧૦મે હોય તો ધનવાન થાય.
૨૦. દસમાનો સ્વામી ૧૧મે હોય તો ધનવાન થાય.
૨૧. ૧૧માંનો સ્વામી ૧લે હોય તો ધનવાન થાય.
૨૨. ૧૧માંનો સ્વામી ૨જે હોય તો ધનવાન થાય.
૨૩. ૧૧માંનો સ્વામી ૯મે હોય તો ધનવાન થાય.
૨૪. ૧૧માંનો સ્વામી ૧૦મે હોય તો ધનવાન થાય.
૨૫. ૧૧માંનો સ્વામી ૧૧મે હોય તો ધનવાન થાય.
૨૬. પાંચમાનો સ્વામી, ૧લે, બીજે, પાંચમે, નવમે, દસમે, ૧૧મે હોય તો ધનવાન થાય.

સત્તાવીસ વસ્તુ વર્ણન

મહાવીર સ્વામીના ૨૭ ભવ :

૧. નયસાર,	૨. સૌધર્મ દેવલોક,	૩. મરિચિનો,
૪. બ્રહ્મદેવલોકે,	૫. કૌશિકબ્રાહ્મણ,	૬. સૌધર્મ દેવલોકે,
૭. પુષ્પમિત્ર બ્રાહ્મણ,	૮. સૌધર્મ દેવલોકે,	૯. અગ્નિઉદ્યોત પુરોહિત,
૧૦. ઈશાન દેવલોકે,	૧૧. અગ્નિભૂતિ વિપ્ર,	૧૨. સનતકુમાર દેવ,
૧૩. ભારદ્વાજ બ્રાહ્મણ,	૧૪. મહેન્દ્ર દેવલોક,	૧૫. સ્થાવર બ્રાહ્મણ,
૧૬. બ્રહ્મ દેવલોક,	૧૭. વિશ્વભૂતિરાજા,	૧૮. સ્વર્ગલોક,
૧૯. ત્રિપુષ્ટ વાસુદેવ,	૨૦. સાતમી નરક,	૨૧. સિંહ,
૨૨. ચોથી નરક
(તીર્થચ ભવ ભ્રમણ)	૨૩. પ્રિયમિત્ર ચક્રી,	૨૪. મહાશુક દેવલોક,
૨૫. નંદનબ્રહ્મિ,	૨૬. દસમો દેવલોક,	૨૭. મહાવીર સ્વામી

અઠ્ઠવીસ વસ્તુ વર્ણન

૨૮ ઉપમા

૧. તેજમાં સૂર્ય,	૨. ગ્રહમાં ગુરુ,	૩. ઉષ્ણમાં અગ્નિ,
૪. જળસ્થાને સમુદ્ર,	૫. દેવોમાં ઈન્દ્ર,	૬. પર્વતમાં મેરુ,
૭. લંબાળએ નિષદ્ય,	૮. ગોળમાં રચક,	૯. વૃક્ષમાં કલ્પ,
૧૦. વનમાં નંદન,	૧૧. શબ્દમાં મેઘનો,	૧૨. સુગંધેબાવના ચંદન,
૧૩. સમુદ્રમાં સ્વયંભૂરમણ,	૧૪. નાગકુમારે ધરણેન્દ્ર,	૧૫. રસમાં શેલડી,
૧૬. હસ્તિમાં ઐરાવણ,	૧૭. સિંહમાં કેસરી,	૧૮. નદીમાં ગંગા,
૧૯. પંખીમાં ગરુડ,	૨૦. યુદ્ધમાં વાસુદેવ,	૨૧. પુષ્પોમાં કમળ,
૨૨. દાનમાં અભય,	૨૩. રાજામાં ચક્રી,	૨૪. ભાષામાં સત્ય,

૨૫. તપસ્યામાં શીયલ, ૨૬. દેવસ્થાને સર્વાર્થસિદ્ધ, ૨૭. સભામાં સુધર્મા,
૨૮. ધર્મમાં મુક્તિ મોટી છે, તેમ સર્વ ભગવંત મોટા છે.

૨૮ અણાહારી વસ્તુઓ :

૧. અગર	૨. અફિણ,	૩. અતિવિષની કળી,	૪. અંબર,
૫. એળીયો,	૬. કસ્તૂરી,	૭. કડું,	૮. કરીયાવું,
૯. કંદરૂં,	૧૦. ખારો,	૧૧. ખેરસાર,	૧૨. ગળો,
૧૩. ઘોડાવજ,	૧૪. હળદર,	૧૫. ચુનો	૧૬. ઝેરીગોટલી
૧૭. ટંકણ,	૧૮. તગર,	૧૯. ત્રીફળા,	૨૦. ખાવળ,
૨૧. બુચકણ,	૨૨. મલયાગરૂ,	૨૩. લિંબડાના પંચાંગ,	૨૪. વખમો,
૨૫. સુખડ,	૨૬. સૂરોખાર,	૨૭. ગોમુત્રાદિ,	૨૮. ફટકડી

ઓગણત્રીશ વસ્તુ વર્ણન

૨૯ મૂર્ખા :

૧. ભુખ લાગ્યા વિના ખાનાર.	૨. અજીર્ણ છતાં ખાનાર,
૩. ઘણી નીંદ્રા કરનાર,	૪. ઘણુ ચાલનાર,
૫. પગ પર ભાર દઈ બેસનાર,	૬. વડી નીતિ લઘુનીતિ રોકનાર.
૭. નીચના મસ્તક પર પગ મુકી સુનાર,	૮. આખી રાત્રી સ્ત્રી સેવનાર.
૯. ૧૬ વર્ષની ઉંમર થયા પહેલાં મૈથુન સેવનાર	૧૦. વૃદ્ધાવસ્થામાં પરણનાર.
૧૧. ચિંતા દૂર થયા પછી વિવાદ કરનાર,	૧૨. હજામત કરાવતાં વાત કરનાર.
૧૩. અજાણ્યા સાથે ચાલનાર.	૧૪. પચ્ચખાણ લઈ યાદ નહિ કરનાર,
૧૫. ધનવાન તથા પંડિત સાથે બડાઈ કરનાર,	૧૬. તપસ્વી સાથે વાદ કરનાર,
૧૭. પરના પાસે રૂપ બળ, ધન ઐશ્વર્ય વિદ્યા દેખી ઈર્ષા કરનાર.	
૧૮. વૈદને મળી રોગોનું નિદાન કર્યા છતાં ઔષધ નહિ ખાનાર.	
૧૯. પંડિત જ્ઞાની મળ્યા છતાં મનનો સંશય નહિ ટાળનાર.	
૨૦. પાણી પીતાં હસનાર.	
૨૧. દરિદ્ર અવસ્થા પ્રાપ્ત થયા છતાં ધનવાન થવાની ઈચ્છા રાખનાર.	
૨૨. પરના લોકો સાથે પ્રીતિ કરનાર,	૨૩. ઉદાર આપી પાછું નહિ માગનાર,
૨૪. માથે દેવું કરી ધર્મ કરણી કરનાર,	૨૫. દેવ ગુરુ માતાપિતાની ભક્તિ નહિ કરનાર
૨૬. સજ્જનો મળ્યા છતાં ગુણ નહિ મેળવનાર,	
૨૭. સુપાત્રનો જોગ પ્રાપ્ત થયા છતાં દાન નહિ દેનાર.	
૨૮. પોતાના ગુણો પોતેજ બીજા આગળ ગાનાર,	
૨૯. સ્વજન સાથે વેરઝેર કરી બીજા લોકો સાથે પ્રીતિ કરનાર.	

એકત્રીસ વસ્તુ વર્ણન

૩૧ સિદ્ધના ગુણ :

પાંચ સ્થાન :

૧. વીટલું, ૨. ત્રિખુણ, ૩. ચોખુણ, ૪. લાંબુ, ૫. પરિમંડલ,

વર્ણ : ન હોય :

૧. કાળો, ૨. લીલો, ૩. લાલ, ૪. પીળો, ૫. ધોળો,

ગંધ: ન હોય:

૧. સુગંધ, ૨. દુર્ગંધ

રસ: ન હોય:

૧. ખાટો, ૨. કડવો, ૩. તીખો, ૪. કસાયલો, ૫. મધુર

સ્પર્શ: ન હોય

૧. ઠંડો, ૨. ગરમ, ૩. લુખો, ૪. ચીકણો, ૫. હલકો,

૬. ભારે, ૭. લીસો, ૮. ખરખચડો

શરીર: ન હોય

૧. કાયયોગ

વેદ: ન હોય

૧. સ્ત્રીવેદ, ૨. પુરુષવેદ, ૩. નપુંસકવેદ,

પદાર્થ

૧. પદાર્થ સંગ ન હોય

પુનર્જન્મ :

૧. ફરીથી જન્મ લે નહિ એ ઉપરની વસ્તુ સિદ્ધને ન હોય.

બત્રીશ વસ્તુ વર્ણન

પુરુષનાં ૩૨ ગુણો:

૧. શીલવંત, ૨. કુલવંત, ૩. સત્યવંત, ૪. વિદ્યાવંત, ૫. દયાવંત,
 ૬. ત્યાગવંત, ૭. સુચિતવંત, ૮. અત્પચાહારી, ૯. પ્રમોદસહિત,
 ૧૦. વચનઅચળ, ૧૧. નમ્રપ્રમાણ, ૧૨. ધર્મવંત, ૧૩. જ્ઞાનવંત, ૧૪. ઉત્તમ,
 ૧૫. લજ્જાવંત, ૧૬. ગુણગંભીર, ૧૭. સુરમ્ય, ૧૮. ઈર્ષારહિત, ૧૯. ચતુર,
 ૨૦. ઉદાર, ૨૧. ભાગ્યવંત, ૨૨. યોગધ્યાની, ૨૩. સુજાણી, ૨૪. પરઉપકારીરૂપ.
 ૨૫. બુદ્ધિવંત ૨૬. વિવેકવંત, ૨૭. નિર્ભય, ૨૮. દેવનોપૂજક
 ૨૯. ગુરૂનો ઉપાસક ૩૦. માતા-પિતાનો ભક્ત, ૩૧. સરળ, ૩૨. વિચારશીલ

સારી સ્ત્રીના ૩૨ ગુણો

૧. સુરૂપા, ૨. સુભગા, ૩. સુવેષા, ૪. સુરતપ્રવીણ,
 ૫. સુનેહા ૬. પ્રિયવાદિની, ૭. સુપ્રસન્નમુખી, ૮. પીનસ્તની,
 ૯. સ્વચ્છાશયા, ૧૦. લજ્જાન્વિતા, ૧૧. રસિકા ૧૨. સુલક્ષણા,
 ૧૩. સુખાશયા, ૧૪. ભોગિની, ૧૫. વિચક્ષણા, ૧૬. પઠીતજ્ઞા,
 ૧૭. ગીતાજ્ઞા, ૧૮. નૃત્યજ્ઞા, ૧૯. સુપ્રમાણા શરીરી,
 ૨૦. સુગંધપ્રેમી, ૨૧. નીતિમાનિની, ૨૨. વિનયવંતી, ૨૩. શોભાવંતી,
 ૨૪. ગૂઢાર્થમંત્રવંતી, ૨૫. સત્યવતી, ૨૬. શીલવંતી, ૨૭. પ્રજ્ઞાવંતી,
 ૨૮. બુદ્ધિમતી, ૨૯. ચતુરા, ૩૦. ગુણાન્વિતા, ૩૧. કળાવંતી, ૩૨. દક્ષા

૩૨ અનંત કાચ

૧. સર્વ કંદની જાતિ, ૨. વજ્રકંદ, ૩. લીલી હળદર, ૪. ભોંય કોળું,
૫. થોરની જાત, ૬. લીલો કચુરો, ૭. લીલી આદુ, ૮. શતાવરી,
૯. ગિરિકર્ણિકા(ગરમર)૧૦.અમૃતવેલ, ૧૧. છેંગની ભાજી, ૧૨.લીલી મોથ,
૧૩. લોટી, ૧૪. ખિલ્લુડો, ૧૫. અમૃતવેલ, ૧૬. મૂળો,
૧૭. ખસ્સૈયા, ૧૮. લસણ, ૧૯. ગળો, ૨૦. વિષકારેલી,
૨૧. ગાજર, ૨૨. લુણી, ૨૩. લોંટક કંદ, ૨૪. કિસલય પત્ર,
૨૫. ખિલાડીની ટોપ, ૨૬. વિદલના અંકુરા, ૨૭. ટક્કવત્યુલની ભાજી,
૨૮. મસુરવલ્લી, ૨૯. પાલકની ભાજી, ૩૦. કુણી આંબલી, ૩૧. બટાટા,
૩૨. ડુંગળી.

૩૨ બીજા લક્ષણ :

૧. છત્ર, ૨. કમળ, ૩. ધનુષ્ય, ૪. રથ, ૫. વજ્ર,
૬. કાચબો, ૭. અંકુશ, ૮. વાવ, ૯. સાથીઓ, ૧૦. તોરણ, ૧૧. સરોવર,
૧૨. સિંહ, ૧૩. ઝાડ, ૧૪. ચક્ર, ૧૫. શંખ,
૧૬. હાથી, ૧૭. સમુદ્ર, ૧૮. કળશ, ૧૯. મંદિર, ૨૦. માછલું,
૨૧. જવ, ૨૨. યજ્ઞ સ્થંભ, ૨૩. ચૌતરો, ૨૪. કમંડલ, ૨૫. પર્વત,
૨૬. ચામર, ૨૭. આરીસો, ૨૮. બળદ, ૨૯. ધજા, ૩૦. લક્ષ્મી,
૩૧. માળા, ૩૨. મોર

તેત્રીશ વસ્તુ વર્ણન

૩૩ આશાતના : (ગુરુસંબધી)

૧. ગુરૂની આગળ ચાલે, ૨. ગુરૂની પડખે ચાલે,
૩. ગુરૂની પાસે ચાલે, ૪. ગુરૂની આગળ ઉભો રહે,
૫. ગુરૂની જોડે ઉભો રહે, ૬. ગુરૂની નજીક ઉભો રહે,
૭. ગુરૂની આગળ બેસે, ૮. ગુરૂની જોડે બેસે,
૯. ગુરૂની પાસે બેસે, ૧૦. બહારથી આવી ગુરૂ પહેલાં આચમનલે,
૧૧. ગુરૂની પહેલાં આલોવે, ૧૨. રાત્રે ગુરૂનું વચન સુણી જવાબના આપે,
૧૩. ગુરૂ પાસે આવેલાને પહેલાં પોતે બોલાવે, ૧૪. ગોચરી પોતાની મેળે બીજા પાસે આલોવે,
૧૫. ગુરૂને ગોચરી ન દેખાડે અને બીજાને દેખાડે ૧૬. ગુરૂને પૂછ્યા વિના બીજાને નિમંત્રણ કરે,
૧૭. ગુરૂને પૂછ્યા વિના સારી વસ્તુ બીજાને આપે, ૧૮. ગુરૂને સારી વસ્તુ આપે અને પોતે ખાય,
૧૯. ગુરૂનું વચન સાંભળે નહિ, ૨૦. ગુરૂને કડવા વચન કહે,
૨૧. ગુરૂ બોલાવે ત્યારે બેઠાબેઠા જવાબ આપે, ૨૨. ગુરૂ બોલાવે ત્યારે શું છે? એમ બોલે,
૨૩. ગુરૂને તુકારો દે, ૨૪. ગુરૂનું વચન માને નહિ,
૨૫. ગુરૂનું બહુમાન દેખી ખુશી ન થાય, ૨૬. ગુરૂનું વચન જૂઠું કરે,
૨૭. ગુરૂની વાત કાપે, ૨૮. ગુરૂની સભાને તોડે,
૨૯. ગુરૂ સમજાવ્યા પછી પોતે સમજાવે, ૩૦. ગુરૂના સંથારાને પગ અડાડે,
૩૧. ગુરૂના આસન પર બેસે, ૩૨. ગુરૂથી ઊંચા આસને બેસે,
૩૩. ગુરૂથી સરખા આસને બેસે.

ચોંત્રીસ વસ્તુ વર્ણન

૩૪ અતિશયો

જન્મથી પ્રાપ્ત થતા ચાર અતિશયો:

૧. અદ્ભુત રૂપ, મનોહર સુવાસ, રોગરહિત અને મલ-પસીનાથી રહિત શરીર હોય છે.
૨. કમળની સુવાસ સરખા શ્વાસોરૂપવાસ હોય છે.
૩. ગાયના દૂધની સમાન ઉજ્જવલ લોહી હોય છે.
૪. આહાર નિહારની ક્રિયા ચર્મચક્ષુવાળા કોઈ જોઈ શકે નહિ.

દેવકૃત ઓગણીસ અતિશયો

૫. આકાશમાં ધર્મ ચક્ર ચાલે છે.
૬. દેવતાઈ ચામરો વીળા છે.
૭. દેવો પાદ પીઠ સહિત સુવર્ણનું ઉજ્જવલ સિંહાસન બનાવે છે.
૮. માથે ત્રણ છત્ર ઉપરા ઉપરી હોય છે.
૯. રત્નમય હજાર યોજન ઊંચો ધર્મ ધ્વજ સૌથી આગળ ચાલે છે.
૧૦. ચાલતી વખતે નવ સુવર્ણ કમળો ગોઠવાય છે.
૧૧. ત્રણ ગટ-રૂપાના, સુવર્ણના અને રત્નના રચાય છે અને દરેકની ઉપર અનુક્રમે સોનાના, રત્નના અને મણીના કાંગરા હોય છે.
૧૨. મનોહર ચાર મુખે ભગવંત ધર્મ દેશના આપે છે.
૧૩. દેવતા ચૈત્ય વૃક્ષ બનાવે છે.
૧૪. ભગવાન ચાલે ત્યારે કાંટા અવળા થઈ જાય છે.
૧૫. ભગવાન ચાલે ત્યારે વૃક્ષો નમન કરે છે.
૧૬. દેવ દુંદુભિ નાદ થાય છે.
૧૭. અનુકૂળ વાયુ વાય છે.
૧૮. પક્ષીઓ પ્રદક્ષિણા દે છે.
૧૯. મનોહર સુગંધી જળનો છંટકાવ થાય છે.
૨૦. બહુ વર્ણના પુષ્પો પથરાય છે.
૨૧. મસ્તક અને દાઢી મુછના વાળ વધતા નથી.
૨૨. જઘન્યથી કોડ દેવો સેવામાં રહે છે.
૨૩. ઋતુઓ અને વિષયો અનુકૂળ રહે છે.

કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન થતાં અતિશયો.

૨૪. એક યોજન માત્ર ભૂમિમાં કોડા કોડી દેવો, મનુષ્યો અને તીર્થચો નિરાબાધપણે બેસીને દેશના સાંભળે છે.
૨૫. યોજન ગામિની વાણી દેવો, મનુષ્યો અને તીર્થચો પોતપોતાની ભાષામાં સમજી શકે છે.
૨૬. મસ્તકની પાછળ સૂર્ય મંડલથી અધિક શોભાવાળું મંડલ હોય છે.
૨૭. શ્રી તીર્થકર દેવ વિચરતા હોય , તે સ્થળથી પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર અને દક્ષિણ એમ ચારેય દિશામાં ૨૫-૨૫ યોજન (સો-સો ગાઉ) સુધી અને ઉર્ધ્વ અધો ૫૦-૫૦ ગાઉ સુધી રોગ ઉત્પન્ન થતા નથી. રોગ હોય તો મટી જાય છે.
૨૮. ૫૦૦ (પાંચસો)ગાઉ સુધી વેર ઉત્પન્ન થતું નથી.
૨૯. ૫૦૦ (પાંચસો)ગાઉ સુધી ઈતિઓ (રોગો) ઉત્પન્ન થતી નથી.

૩૦. ૫૦૦ (પાંચસો)ગાઉ સુધી મરકી (મારી) ઉત્પન્ન થતી નથી.
૩૧. ૫૦૦ (પાંચસો)ગાઉ સુધી અતિવૃષ્ટિ ઉત્પન્ન થતી નથી.
૩૨. ૫૦૦ (પાંચસો)ગાઉ સુધી દુકાળ ઉત્પન્ન થતો નથી.
૩૩. ૫૦૦ (પાંચસો)ગાઉ સુધી સ્વચક્ર ભય તેમજ અન્ય ચક્રભય ઉત્પન્ન થતો નથી.
૩૪. ૫૦૦ (પાંચસો)ગાઉ સુધી અનાવૃષ્ટિ ઉત્પન્ન થતી નથી.

પાંત્રીસ વસ્તુ વર્ણન

માર્ગનુસારીના ૩૫ ગુણ : (શ્રાવક જીવનના ૩૫ ગુણ)

૧. ન્યાયથી જ દ્રવ્ય ઉપાર્જન કરતા ખંત રાખે.
૨. જ્ઞાન ક્રિયાએ કરી ઉત્તર પુરૂષના આચારની પ્રશંસા કરવી.
૩. સમાન ગોત્રવાળા સાથે વિવાહ કરવા લક્ષ રાખવું.
૪. સર્વ પ્રકારના પાપ કાર્યોથી હંમેશાં ડરતા રહેવું.
૫. દેશાચાર પ્રમાણે વર્તન રાખવા ચુકવું નહિ.
૬. કોઈના પણ અવર્ણવાદ બોલવા કે નિંદા કરવી નહિ.
૭. અતિગુપ્ત ને વિશેષ રસ્તાવાલા ઘરમાં રહેવું નહિ.
૮. હંમેશા ઉત્તમ પુરૂષોનો સંગ સમાગમ કરવો.
૯. માતાપિતાની આજ્ઞામાં રહી તેમને પૂજનારા થવું.
૧૦. દરેક પ્રકારના ઉપદ્રવવાળા સ્થાનનો ત્યાગ કરવો.
૧૧. લોકોમાં નિંદા થાય તેવા કાર્યોમાં પ્રવૃત્તિ કરવી નહિ.
૧૨. સ્વશક્તિ અનુસારે ખર્ચો કરવા લક્ષ રાખવું.
૧૩. સ્વશક્તિ અનુસારે વેષ રાખવા લક્ષ રાખવું.
૧૪. બુદ્ધિના આઠ ગુણવાળા થવા પ્રયત્ન કરવો.
૧૫. હંમેશા ધર્મનું શ્રવણ કરવા ચૂકવું નહિ.
૧૬. પ્રથમનો આહાર પર્યા પછી જ બીજો આહાર કરવો.
૧૭. જ્યારે ભૂખ લાગે ત્યારે જ ખાવું, વિના ભૂખે નહિ.
૧૮. ધર્મ, અર્થ અને કામ પરસ્પર બાધ ન આવે તેમ સાધવા.
૧૯. મુનિરાજોને વિનયપૂર્વક દાન દેવું, દુઃખીને અનુકંપા દાન દેવું.
૨૦. ખોટા હઠ કદાગ્રહ કરવો નહિં, સરળતા રાખવી, મારું કે તારું સાઈં કે ખોટું તેવી ભાવના ન કરવી.
૨૧. ગુણીજનોનો પક્ષ કરવો, તેમની દાક્ષિણ્યતા રાખવી.
૨૨. ધર્મ અને રાજ્યને અનુસાર જ કામ કરવું.
૨૩. પોતાની શક્તિ અનુસારે જ કામ કરવું.
૨૪. જ્ઞાનવ્રતમાં અધિક પુરૂષોની ભક્તિ કરવી.
૨૫. પોષણ કરવા લાયક જનોનું પોષણ કરવું.
૨૬. શુભાશુભ પરિણામનો વિચાર કરી કામ આરંભવું.
૨૭. દરેક બાબતમાં વધુમાં વધુ જાણકાર રહેવું.
૨૮. કોઈનો પણ ઉપકાર કદાપિ ઓળવવો નહિં.
૨૯. દરેક શુભ કામમાં હંમેશાં લોકપ્રિય રહેવું.
૩૦. લજ્જાવાન થવું.
૩૧. સંપૂર્ણ જીવન દયામય જ ગુજારવું.

૩૨. સૌમ્યદ્રષ્ટિ રાખવી.
 ૩૩. પરોપકાર કરવામાં સદાય સમર્થ થવું.
 ૩૪. ક્રોધ-માન-માયા-લોભ-રાગ-હર્ષ એ શત્રુને નાશ કરવા (જીતવા)
 ૩૫. પાંચ ઈન્દ્રિયો ઉપર કાબૂ રાખવો.

છત્રીસ વસ્તુ વર્ણન

શ્રાવકના ૩૬ કર્તવ્યો

૧. શ્રી જિનેશ્વર દેવની આજ્ઞાનો સ્વીકાર	૨. મિથ્યાત્વનો સંપૂર્ણ ત્યાગ
૩. સમ્યકકૃત્વનો સ્વીકાર	૪. સામાયિક
૫. ચઉવિસ્થો	૬. વંદન
૭. પ્રતિક્રમણ	૮. કાઉસ્સગ્ગ
૯. પચ્ચક્ખાણ	૧૦. પૌષધ વ્રત
૧૧. દાન	૧૨. શીલ
૧૩. તપ	૧૪. ભાવ
૧૫. સ્વાધ્યાય	૧૬. નમસ્કાર મહામંત્રનું સ્મરણ
૧૭. પરોપકાર	૧૮. જયણા
૧૯. જિનપૂજા	૨૦. શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતની સ્તુતિ કરવી
૨૧. ગુરુભક્તિ	૨૨. સાધર્મિક ભક્તિ
૨૩. વ્યવહાર શુદ્ધિ	૨૪. રથયાત્રા
૨૫. તીર્થયાત્રા	૨૬. ઉપશમ
૨૭. વિવેક	૨૮. સંવર
૨૯. ભાષાસમિતિ	૩૦. છ જીવ રક્ષા (કરૂણા)
૩૧. સાધર્મિક જૈનનો સંસર્ગ	૩૨. ઈન્દ્રિય દમન
૩૩. ચારિત્રનો પરિણામ	૩૪. સંઘનું બહુમાન
૩૫. પુસ્તક લેખન	૩૬. તીર્થ પ્રભાવના

આચાર્યના ૩૬ ગુણો :

૧. સ્પશેન્દ્રિય	૨. રસનેન્દ્રિય
૩. ધ્રાણેન્દ્રિય	૪. ચક્ષુરિન્દ્રિય
૫. શ્રોત્રેન્દ્રિય સાથે રાગથી વાતો કરે નહિ.	
૬. સ્ત્રી, પશુ, નપુંસક, જ્યાં હોય ત્યાં વસવું અને સુંવું નહિ.	
૭. સ્ત્રીની સાથે રાગથી વાતો કરે નહિ.	
૮. સ્ત્રી બેઠી હોય તે આસને (જગાએ) પુરૂષોએ બે ઘડી ન બેસાય.	
૯. રાગ વડે સ્ત્રીના આંગોપાંગ જુએ નહિ.	
૧૦. સ્ત્રી પુરૂષ સુતા હોય, અથવા કામભોગની વાતો કરતા હોય ત્યારે ભીંતના આંતરે ન રહેવાય.	
૧૧. શરીરની શોભા કરે નહિ.	
૧૨. અગાઉ ભોગવેલા વિષયને યાદ કરે નહિ.	
૧૩. માલ પાણી વાળો આહાર કરે નહિ.	
૧૪. નીરસ એવો પણ અધિક આહાર કરે નહિ.	

૧૫. ક્રોધ કરે નહિ.
 ૧૭. માયા કરે નહિ.
 ૧૯. પ્રાણાતિપાત વિરમણ.
 ૨૧. અદતાદાન વિરમણ.
 ૨૩. પરિગ્રહ વિરમણ.
 ૨૫. દર્શનાચાર.
 ૨૭. તપાચાર.
 ૨૯. ઈર્ચાસમિતિ.
 ૩૧. એષણાસમિતિ.
 ૩૩. પારિષ્ટા પનિકા સમિતિ.
 ૩૫. વચન ગુપ્તિ.
૧૬. માન કરે નહિ.
 ૧૮. લોભ કરે નહિ.
 ૨૦. મૃષાવાદ વિરમણ.
 ૨૨. મૈથુન વિરમણ.
 ૨૪. જ્ઞાનાચાર.
 ૨૬. ચારિત્રાચાર.
 ૨૮. વીર્યાચાર.
 ૩૦. ભાષાસમિતિ.
 ૩૨. આદાનભંડમત નિક્ષેપણા સમિતિ.
 ૩૪. મન ગુપ્તિ.
 ૩૬. કાય ગુપ્તિ.

૩૬ રાજકુલ

૧. સૂર્ય,	૨. ચંદ્ર,	૩. યાદવ,	૪. કદંબ,
૫. પરમાર,	૬. ઈક્વાકુ,	૭. બ્રાહ્મણ,	૮. ચૌલુક્ય,
૯. મૌરિક,	૧૦. સોલાર,	૧૧. સેંધવ,	૧૨. છિંદક,
૧૩. ચાપોલ્કટ,	૧૪. પ્રતિહાર,	૧૫. લુડક,	૧૬. રાષ્ટકુટ,
૧૭. કરટક,	૧૮. વિદક,	૧૯. કરટપાળ,	૨૦. ગુહિલા,
૨૧. ગુલિપુત્ર,	૨૨. પૌતિક,	૨૩. મકવાણા,	૨૪. ઉદ્યાનપાળ,
૨૫. રાજપાળ,	૨૬. અનંગાળ,	૨૭. નિકુંભ,	૨૮. દહિકર,
૨૯. કેલાંતુર,	૩૦. રાય,	૩૧. હણ,	૩૨. હરિ,
૩૩. ટોટર,	૩૪. શક,	૩૫. ચંદન,	૩૬. સોલંકી

(૩૭) વસ્તુ વર્ણન

- (૧) કુંથુનાથ ભગવાનને સાડત્રીશ ગણધરો હતા.
 (૨) સર્વ વિજય, વૈજયંત, જયંત અને અપરાજિત નામની રાજધાનીઓના પ્રકાર (કિલ્લા) ઊંચાઈમાં સાડત્રીશ સાડત્રીશ યોજન ઊંચા છે.
 (૩) કાર્તિક વદિ સાતમને દિવસે સૂર્ય સાડત્રીશ અંગુલની પોરિસીની છાયા નીપજાવીને ગતિ કરે છે.

આડત્રીશ વસ્તુ વર્ણન

- (૧) પાર્શ્વનાથ અરિહંતને આડત્રીશ હજાર સાધ્વીઓ હતી.
 (૨) ક્ષુલ્લિકા વિમાન પ્રવિભક્તિના બીજા વર્ગમાં આડત્રીશ ઉદ્દેશન કાલ કહ્યા છે.

ઓગણચાલીશ વસ્તુ વર્ણન

- (૧) એકવીશમા નમિનાથ અરિહંતને ઓગણચાલીશસો (૩૯૦૦) અવધિ જ્ઞાનીઓ હતાં.
 (૨) સમયક્ષેત્રને વિષે (અટી દ્વીપને વિષે) ઓગણચાલીશ કુલ પર્વતો કહ્યા છે. તે આ પ્રમાણે ત્રીશ વર્ષધર પર્વતો, પાંચ મેરુ પર્વતો, ચાર ઈષુકાર પર્વતો.

ચાલીશ વસ્તુ વર્ણન

- (૧) બાવીસમાં નેમિનાથને ચાલીશ હજાર સાધ્વીઓ હતી.
- (૨) મેરૂ પર્વતની ચૂલિકા ચાલીશ યોજન ઊંચી છે.
- (૩) શાંતિનાથ ભગવાન ઊંચાઈમાં ચાલીશ ધનુષ્ય હતા.

એકતાલીશ વસ્તુ વર્ણન

- (૧) નેમિનાથ ભગવાનને એકતાલીશ હજાર આર્યાઓ હતી.
- (૨) મહલિયા વિમાન પ્રવિભક્તિના પહેલા વર્ષમાં એકતાલીસ ઉદ્દેશન કાલ કહ્યા છે.

બેતાલીશ વસ્તુ વર્ણન

પુણ્ય ભગવંતોના ૪૨ ભેદો

૧. શાતા વેદનીય કર્મ	૨૨. અગુરુલઘુ
૨. ઉચ્ચ ગોત્ર	૨૩. પરાઘાત
૩. મનુષ્યગતિ	૨૪. શ્વાસોશ્વાસ
૪. મનુષ્યાનુ પૂર્વિ	૨૫. આતપ
૫. દેવગતિ	૨૬. ઉદ્યોત
૬. દેવાનુ પૂર્વિ	૨૭. શુભવિહાયોગતિ
૭. પંચેન્દ્રિયજાતિ	૨૮. નિર્માણનામકર્મ
૮. ઔદારિક શરીર	૨૯. પ્રસ
૯. વૈક્રિય શરીર	૩૦. બાદર
૧૦. આહારક શરીર	૩૧. પર્યાપ્ત
૧૧. તૈજસ શરીર	૩૨. પ્રત્યેક
૧૨. કાર્મણ શરીર	૩૩. સ્થિર
૧૩. ઔદારીક આંગોપાંગ	૩૪. શુભ
૧૪. વૈક્રિય આંગોપાંગ	૩૫. સૌભાગ્ય
૧૫. આહારક આંગોપાંગ,	૩૬. સુસ્વર
૧૬. વજ્રઋષભનારાય સંઘચણ	૩૭. આદેય
૧૭. સમયતુરસ્ત્ર સંસ્થાન	૩૮. યશ
૧૮. શુભ વર્ણ	૩૯. દેવોનું આયુષ્ય
૧૯. શુભ ગંધ	૪૦. મનુષ્યનું આયુષ્ય
૨૦. શુભ રસ	૪૧. તિર્યચાયુ
૨૧. શુભ સ્પર્શ	૪૨. તીર્થકરપણું

તેતાલીશ વસ્તુ વર્ણન

- (૧) કર્મ વિપાકના તેતાલીશ અધ્યયનો કહ્યા છે.
- (૨) પહેલી, ચોથી, અને પાંચમી નરક પૃથ્વીને વિષે- (પ્રણેના મલીને ૩૦-૧૦-૩) તેતાલીશ લાખ- નરકાવાસ કહ્યા છે.

ચુમાલીશ વસ્તુ વર્ણન

(૧) નાગકુમારના રાજા ધરણેન્દ્ર નામના (દક્ષિણ-બાજુના) નાગેન્દ્રના ચુમાલીશ લાખ ભવનો છે.

૪૫ આગમના નામ

૧૧ અંગ :

૧. શ્રી આચારાંગસૂત્ર	૨. શ્રી સૂત્રકૃતાંગ સૂત્ર	૩. શ્રી ઠાણાંગ સૂત્ર
૪. શ્રી સમવાયાંગ સૂત્ર	૫. શ્રી ભગવતી સૂત્ર	૬. શ્રી જ્ઞાતાધર્મકથાંગ સૂત્ર
૭. શ્રી ઉપાસકદશાંગ સૂત્ર	૮. શ્રી અંતકૃત્દશાંગ સૂત્ર	
૯. શ્રી અનુત્તરા વવાર્ધય સૂત્ર	૧૦. શ્રી પ્રશ્ન વ્યાકરણ સૂત્ર	૧૧. શ્રી વિપાકાંગ સૂત્ર

૧૨ ઉપાંગ :

૧. શ્રી ઉવવાર્ધ	૨. શ્રી રાયપસેણી	૩. શ્રી જીવાભિગમ
૪. શ્રી પન્નવણા	૫. શ્રી સૂરપણ્ણતિ	૬. શ્રી જંબૂદ્વીપ પ્રજ્ઞતિ
૭. શ્રી ચંદ્ર પ્રજ્ઞતિ	૮. શ્રી નિરયા વલિકા	૯. શ્રી કપ્પવડંસિયા
૧૦. શ્રી પુષ્કિઆ	૧૧. શ્રી પુષ્કચૂલિકા	૧૨. શ્રી વહિન દશા

દસ પયણા :

૧. શ્રી ચઉસરણ	૨. શ્રી આઉર પરચખ્ખાણ	૩. શ્રી મહાપરચખ્ખાણ
૪. શ્રી ભતપરિજ્ઞા	૫. શ્રી તંદુલ વિયાલી	૬. શ્રી ગણી વિજ્ઞાય
૭. શ્રી ચંદવિજ્ઞા	૮. શ્રી દેવેન્દ્ર સ્તવ	૯. શ્રી મરણ સમાધિ
૧૦. શ્રી સંથારા પયણા		

છ છેદ સૂત્ર

૧. શ્રી દશાશ્રુતસ્કંધ સૂત્ર	૨. શ્રી બૃહત્કલ્પ સૂત્ર	૩. શ્રી વ્યવહાર સૂત્ર
૪. શ્રી જિત્કલ્પ સૂત્ર	૫. શ્રી નિશીથ સૂત્ર	૬. શ્રી મહાનિશીથ સૂત્ર

મૂળ સૂત્ર

૧. શ્રી આવશ્યક	૨. શ્રી દશવૈકાલિક	૩. શ્રી ઉત્તરાધ્યયન

૪ પિંડનિર્યુક્તિ

બે ચૂલિકા

૧. શ્રી નંદીસૂત્ર	૨. શ્રી અનુયોગદ્વાર સૂત્ર

છેતાલીશ વસ્તુ વર્ણન

(૧) બ્રાહ્મી લિપિના છેતાલીશ માતૃકાક્ષર કહ્યા છે.

(૨) પ્રભંજન નામના વાયુ કુમારેન્દ્રના છેતાલીશ લાખ ભવનો છે.

સુડતાલીશ વસ્તુ વર્ણન

(૧) અગ્નિભૂતિ ગણધર સુડતાલીશ વર્ષ ગૃહસ્થ પણે રહ્યા હતા.

ગોચરીના ૪૭ દોષો

૧. આધાકર્મ,	૨. ઔદેશિક,	૩. પૂતિકર્મ,	૪. મિશ્ર,
૫. સ્થાપિત,	૬. પાહુડી,	૭. પાદુઃકરણ,	૮. કીત,
૯. પ્રામિત્ય,	૧૦. પરાવર્તન,	૧૧. અભ્યાહત,	૧૨. ઉદ્ભિન્ન
૧૩. માલોપહત	૧૪. આચ્છેદ,	૧૫. અનાસુષ્ટિ,	૧૬. અધ્યય પૂરક,
૧૭. ધાત્રીપિંડ,	૧૮. દૂતિપિંડ,	૧૯. નિમિત્તપિંડ,	૨૦. આજીવપિંડ
૨૧. વનીપકપિંડ,	૨૨. ચિકિત્સાપિંડ,	૨૩. ક્રોધપિંડ,	૨૪. માનપિંડ,
૨૫. માયાપિંડ,	૨૬. લોભપિંડ,	૨૭. પૂર્વપશ્ચાત્ સંસ્તાવ,	
૨૮. વિધાપિંડ,	૨૯. મંત્રપિંડ,	૩૦. ચૂર્ણપિંડ,	૩૧. યોગપિંડ
૩૨. મૂળકર્મપિંડ,	૩૩. શંકિતપિંડ,	૩૪. મુક્તિ પિંડ,	૩૫. નિક્ષિપ્ત પિંડ
૩૬. પિહિત પિંડ,	૩૭. સંહતપિંડ,	૩૮. દાયકપિંડ,	૩૯. ઉન્મિશ્રપિંડ
૪૦. અપરણિત પિંડ,	૪૧. લિપ્ત પિંડ,	૪૨. છર્દિત પિંડ,	૪૩. સંયોજન પિંડ,
૪૪. પ્રમાણાતિરક્ત પિંડ,	૪૫. અંગાર પિંડ,	૪૬. ધૂમ્ર પિંડ,	૪૭. કારણાભાવ પિંડ

અડતાલીશ વસ્તુ વર્ણન

(૧) ધર્મનાથ ભગવાનને અડતાલીશ ગણ તથા અડતાલીશ ગણધરો હતા.

(૨) ચક્રવર્તી રાજાને અડતાલીશ પટ્ટણો કહ્યા છે.

ઓગણ પચાસ વસ્તુ વર્ણન

(૧) દેવકુરુ અને ઉત્તરકુરુના મનુષ્યો ઓગણપચાસ રાત્રિ દિવસે યૌવન અવસ્થાને પામે છે.

(૨) તે ઈન્દ્રિયોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ઓગણ પચાસ રાત્રિ દિવસની કહી છે.

પચાસ વસ્તુ વર્ણન

(૧) અનંતનાથ ભગવાન પચાસ ધનુષ્ય ઊંચા હતા.

(૨) મુનિસુવ્રત પ્રભુને પચાસ હજાર સાધ્વીઓ હતી.

૫૦ લઙ્ઘિ :

૧. જિન લઙ્ઘિ	૨. અવધિજિન લઙ્ઘિ,	૩. પરમાવધિજિન લઙ્ઘિ,
૪. અનંતા વિધજિન લઙ્ઘિ,	૫. અનંતાનંતાવિધ લઙ્ઘિ,	૬. સર્વાવધિજીવન લઙ્ઘિ,
૭. બીજબુદ્ધિ લઙ્ઘિ,	૮. કોષ્ટબુદ્ધિ લઙ્ઘિ,	૯. પદાનુસાર લઙ્ઘિ,
૧૦. સંમિત્તશ્રોત લઙ્ઘિ,	૧૧. ક્ષીરાશ્રવ લઙ્ઘિ,	૧૨. મધ્વાશ્રવ લઙ્ઘિ,
૧૩. અમૃતાશ્રવ લઙ્ઘિ,	૧૪. અક્ષીણમહાનસ લઙ્ઘિ,	૧૫. આમર્ષોદિ લઙ્ઘિ,
૧૬. વિપ્રુડોષધિ લઙ્ઘિ,	૧૭. ખેલોષધિ લઙ્ઘિ,	૧૮. જલ્લોષધિ લઙ્ઘિ,
૧૯. સર્વોષધિ લઙ્ઘિ,	૨૦. વૈકિય લઙ્ઘિ,	૨૧. સર્વ લઙ્ઘિ,
૨૨. ઋજુમતિ લઙ્ઘિ,	૨૩. વિપુલમતિ લઙ્ઘિ,	૨૪. જંઘાચારણ લઙ્ઘિ,

૨૫. વિધાચારણ લબ્ધિ,	૨૬. પ્રજ્ઞાશ્રમણ લબ્ધિ,	૨૭. વિદ્યાસિદ્ધિ લબ્ધિ,
૨૮. આકાશગામિ લબ્ધિ,	૨૯. તપ્તલેશ્યા લબ્ધિ,	૩૦. શીતલેશ્યા લબ્ધિ,
૩૧. તેજોલેશ્યા લબ્ધિ,	૩૨. વચનવિષ લબ્ધિ,	૩૩. આશીવિષ લબ્ધિ,
૩૪. દ્રષ્ટિવિષ લબ્ધિ,	૩૫. ચારણસુમિણ લબ્ધિ,	૩૬. મહાસુમિણ લબ્ધિ,
૩૭. તેજો અગ્નિ લબ્ધિ,	૩૮. વાદી લબ્ધિ,	૩૯. અષ્ટાંગ નિમિત્ત લબ્ધિ,
૪૦. પ્રતિમાપાતપન્ન લબ્ધિ,	૪૧. જીવનકલ્પપ્રપન્ન લબ્ધિ,	૪૨. શ્રામણ્ય લબ્ધિ,
૪૩. અણિમાદિસિદ્ધિ લબ્ધિ,	૪૪. ભવસ્થ કેવલી લબ્ધિ,	૪૫. ઉગ્રતપો લબ્ધિ,
૪૬. અભવસ્થ કેવલી લબ્ધિ,	૪૭. દિપ્તતપો લબ્ધિ,	૪૮. ચતુર્દશ પૂર્વિત્વ લબ્ધિ,
૪૯. દશપૂર્વિત્વ લબ્ધિ,	૫૦. એકાદશાંગધારિત્વ લબ્ધિ,	

એકાવન વસ્તુ વર્ણન

- (૧) ચમરેંદ્રની સુધર્મા નામની સભા એકાવન સો સ્તંભ સહિત કહી છે.
 (૨) સુપ્રભ નામના બલદેવ એકાવન લાખ વર્ષનું પરમ આયુષ્ય પાળીને મોક્ષે ગયા.
 (૩) દર્શના વરણીય તથા નામ એ બે કર્મની મળીને એકાવન ઉત્તર કર્મ પ્રકૃતિઓ છે.

જીવના પદ્મ ભેદો

એકેન્દ્રિયના ૨૨ ભેદો

પૃથ્વીકાય, અપ્કાય, તેઉકાય, વાયુકાય અને સાધારણ વનસ્પતિકાય તેના સૂક્ષ્મ અને બાદર ગણતાં ૧૧ ભેદ થાય તે ૧૧ ભેદ પર્યાપ્તા અને ૧૧ ભેદ અપર્યાપ્તા ગણતાં $11 \times 2 = 22$ ભેદ થાય. તેનથી છૂટક અનુક્રમવાર ગણત્રી નીચે પ્રમાણે થાય.

૧. પૃથ્વીકાય સૂક્ષ્મ પર્યાપ્તા	૨. પૃથ્વીકાય સૂક્ષ્મ અપર્યાપ્તા
૩. પૃથ્વીકાય બાદર પર્યાપ્તા	૪. પૃથ્વીકાય બાદર અપર્યાપ્તા
૫. અપ્કાય સૂક્ષ્મ પર્યાપ્તા	૬. અપ્કાય સૂક્ષ્મ અપર્યાપ્તા
૭. અપ્કાય બાદર પર્યાપ્તા	૮. અપ્કાય બાદર અપર્યાપ્તા
૯. તેજસ્કાય સૂક્ષ્મ પર્યાપ્તા	૧૦. તેજસ્કાય સૂક્ષ્મ અપર્યાપ્તા
૧૧. તેજસ્કાય બાદર પર્યાપ્તા	૧૨. તેજસ્કાય બાદર અપર્યાપ્તા
૧૩. વાયુકાય સૂક્ષ્મ પર્યાપ્તા	૧૪. વાયુકાય સૂક્ષ્મ અપર્યાપ્તા
૧૫. વાયુકાય બાદર પર્યાપ્તા	૧૬. વાયુકાય બાદર અપર્યાપ્તા
૧૭. સાધારણ વનસ્પતિકાય સૂક્ષ્મ પર્યાપ્તા	૧૮. સાધારણ વનસ્પતિકાય સૂક્ષ્મ અપર્યાપ્તા
૧૯. સાધારણ વનસ્પતિકાય બાદર પર્યાપ્તા	૨૦. સાધારણ વનસ્પતિકાય બાદર અપર્યાપ્તા
૨૧. પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય બાદર પર્યાપ્તા	૨૨. પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય બાદર અપર્યાપ્તા

વિકલેન્દ્રિયના ૬ ભેદો

બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય અને ચઉરિન્દ્રિયના પર્યાપ્તા અને અપર્યાપ્તા ગણતાં ૬ ભેદ થાય.

પંચેન્દ્રિય તિર્યચના ૨૦ ભેદો

૧ જલચર, ૨ થી ૪ સ્થલચરના ત્રણ, (૧) ચતુષ્પદ (૨) ઉરપરિસર્પ (૩) ભુજપરિસર્પ અને ૫ ખેચર એ પાંચ ગર્ભજ અને સંમૂર્ચિછમ એમ બે બે ભેદ હોય તેથી $5 \times 2 = 10$. તે ૧૦ પર્યાપ્તા અને ૧૦ અપર્યાપ્તા ગણતાં $10 \times 2 = 20$ ભેદ થાય.

મનુષ્યના ૩૦૩ ભેદ:

૫ ભરત, ૫ ઐરવત અને ૫ મહાવિદેહ એ ૧૫ કર્મભૂમિ, ૫ હિમવંત, ૫ હિરણ્યવંત, ૫ હરિવર્ષ, ૫ રમ્યક, ૫ દેવકુરુ અને ઉત્તરકુરુ એ ૩૦ અકર્મભૂમિ, તથા ૫૬ અંતર્દ્રિપ મળી કુલ ૧૫+૩+૫૬ = ૧૦૧ ક્ષેત્ર. તે ગર્ભજ પર્યાપ્તા અને ગર્ભજ અપર્યાપ્ત મળી કુલ ૨૦૨ થાય અને ૧૦૧ સંમૂર્ચિમ (ગર્ભજ મનુષ્યના મળ-મૂત્રાદિ ૧૨ અશુચિ સ્થાનમાં ઉત્પન્ન પનારા) મનુષ્યના ભેદ મળી ૩૦૩ ભેદો મનુષ્યના થાય.

નારકીના ૧૪ ભેદો.

દમ્બા, વંશા, શેલા, અંજના, રિષ્ટા, મદા, માઘવતી એ સાત નારકના પર્યાપ્તા અને અપર્યાપ્તા મળી ૧૪ ભેદ થાય. અહીં અપર્યાપ્તા તે ઉત્પત્તિ સમયની અપેક્ષાએ = કરણ અપર્યાપ્તાની અપેક્ષાએ સમજવા, લઘ્વિની અપેક્ષાએ તો દરેક નારકી લઘ્વિપર્યાપ્ત હોય છે.

દેવતાના ૧૯૮ ભેદો

૧૦ ભવનપતિ, ૧૫ પરમાધામિ, ૮ વ્યંતર, ૧૦ તિર્યક્જૈભક, ૫ ચર જ્યોતિષ, ૩ કિલ્બીષિક, ૯ લોકાંતિક, આમ કુલ જીવના સંક્ષિપ્તથી ૫૬૩ ભેદો થાય છે.

